

U K R A I N I A N

Basic Course

Volume XIV

Lessons 103-110

March 1956

Army Language School
Presidio of Monterey, California

P A R T I.

DIALOGUE.

S c h o o l.

FOREIGN TOURIST: Excuse me, aren't you /seems you/ the principal of the school?

BUSINESS MANAGER: No, I'm a business manager. There goes the principal, see the stout short man with a briefcase?

F.T.: Thanks. Mr. Principal, I'm a tourist and I have /received/ permission to aquaint myself with your school work.

PR.: You are very welcome. My name is Kysil. What would you like to know?

F.T.: First of all I'd like to know something about your system of public education. What is the lowest school?

PR.: Well, prior to enrollment in a school, children go to a kindergarten /prepared in/ /nursery/. Later, when a child is past 7 years of age, the parents enroll him in the 1st grade of elementary school.

F.T.: How many years does a child attend elementary school?

PR.: Four. After that he enrolls in the 5th grade of Junior /incomplete/ High or High /middle/ School.

F.T.: How long is the term /of-education/ in those schools?

PR.: Junior High is three years and High School is six. They are also called Seven-year and Ten-year schools.

ЧАСТИНА І.

ДІАЛОГ.

Шкіла.

ЧУЖОЗЕМНИЙ ТУРИСТ: Пробачте, здається, ви директор школи?

ЗАВГОСП: Ні, я завгосп (завідувач господарства), он там іде директор. Вачите, півний (товстий) низенький чоловік із портфелем.

Ч.Т.: Дякую. Пане директоре, я турист і одержав дозвіл познайомитися з роботою вашої школи.

ДИРЕКТОР: Дуже приємно. Моє прізвище Кисіль. Що вам цікаво знати?

Ч.Т.: По-перше, я хотів би знати що про вашу систему народної освіти. Яка школа у вас найнижча?

ДИР.: Вачите, дітей готовять до вступу в школу в дитсадку. Пізніше, коли дитині минає сім років, батьки записують їх до першого класу початкової школи.

Ч.Т.: Скільки років дитина ходить до початкової школи?

ДИР.: Чотири. Після цього вона вступає до п'ятого класу непівної або середньої школи.

Ч.Т.: Який термін (час) навчання в цих школах?

ДИР.: Непівної середньої школи - три роки, а півної - шість. Ці школи ще називаються семирічка й десятирічка.

F.T.: What subjects are taught in the High School?

PR.: Math, physics, biology, chemistry, geography, history, the

Ukrainian language, the Russian language, an additional
foreign language, Ukrainian and Russian literature, singing,
physical education, military training, and painting.

F.T.: What subjects are considered basic?

PR.: Language, mathematics, and history.

F.T.: Is it a free education?

PR.: The students start paying for schooling only in /from/
the eighth grade.

F.T.: Is education compulsory?

PR.: The first 7 years are.

F.T.: Are the schools co-educational? /If boys study together with
girls?/

PR.: They used to be, but now some of the schools are separate.
/Studied together, but now in some schools study separately./

F.T.: What is the grading system?

PR.: We have a five-grade system of evaluation. The lower rating
is 1 and the highest is 5.

F.T.: What does that mean?

PR.: 1 is extremely poor /very bad/, 2 is failing /bad/, 3 is
satisfactory, 4 is good, and 5 is excellent.

F.T.: Where does the student go /enters/ after the Seven-year
school?

PR.: Either to the 8th grade of a Ten-year School or to some
technical school.

Ч.Т.: Які предмети викладаються в середній школі?

ДИР.: Математика, фізика, біологія, хімія, географія, історія, українська мова, російська мова, чужоземна мова, українська й російська літератури, спів, фізкультура, військовізація й малювання.

Ч.Т.: Які предмети вважаються (рахуються) основними?

ДИР.: Мова, математика й історія.

Ч.Т.: Чи навчання в школі безкоштовне?

ДИР.: Платити за навчання учні починають тільки з восьмого класу.

Ч.Т.: Чи навчання обов'язкове?

ДИР.: Перші сім років - обов'язкове.

Ч.Т.: Чи хлопчики вчаться разом із дівчатками?

ДИР.: Вчilyся разом, а тепер у деяких школах вчаться окремо.

Ч.Т.: За якою системою ви оцінюєте знання учнів?

ДИР.: У нас п'ятибальнона система оцінок. Перший бал - один, а п'ятий - п'ять.

Ч.Т.: Що вони значать?

ДИР.: Одиниця - дуже погано, два - погано, три - задовільно, чотири - добре й п'ять - відмінно.

Ч.Т.: Куди учень вступає по закінченні (після закінчення) семирічки?

ДИР.: До восьмого класу десятирічки або в який-небудь технікум.

F.T.: And after finishing the Ten-year School?

PR.: To a college or university.

/To be cont'd./

Ч.Т.: А після закінчення (по закінченні) десятирічки?

ДИР.: До інституту або до університету.

(продовження буде)

GRAMMAR.Par. I. The preposition ДО.

The preposition ДО /to, toward, until/ is always used with the genitive case of the following substantives when they refer to time and space and when the verb indicates motion toward.

Ми наближаємося до міста.

We are approaching the city.

Він іде до свого вчителя.

He is going to his teacher.

До лісу ми їхали автотом, а потім ішли пішки.

We drove by car to the forest and then on foot.

Від Нью Йорка до Сан Франциско дужедалеко.

It is very far from New York to San Francisco.

Ми будемо працювати до наступної неділі.

We shall work until next Sunday.

Він буде тут від другої до третьої.

He will be here from two to three.

Note the idiomatic use of ДО in combination with за + acc.:

Він приїхав за хвилину до початку лекції.

He came one minute before the beginning of the lesson.

Certain Ukrainian expressions with the preposition ДО are translated as follows:

до побачення!

- good-bye!

до самої смерті

- till death

до цього часу

- till now

не від'їжджаєте до того часу, поки я не скажу

- do not start till I give the word

до самого дна

- right to the bottom

- у мене до вас справа - I have business with you.
 до такої міри, що ... - to such an extent that...
 до деякої міри - in a measure to some extent
 до того, що - to such an extent that
 точний до хвилини - punctual to the minute
 мені не до цього /того/ - I have more serious matters
                             to attend to
 до нашої ери - before Christ /B.C./
 до запитання /на початі/ - poste restante

Par. 2. The preposition біля/коло/.

The preposition біля/коло/ is used always with the genitive. It indicates location near or around /in space or time/:

Авто стоїть біля /коло/ хати. The car stands near the house.

Note that the preposition коло is used also in the meaning "about":

Йому коло 10 років. He is about 10 years old.

Par. 3. The preposition через.

The preposition через is always used with the accusative case. It indicates:

1. through /in this instance, verbs of motion usually have the prefix про/:

Всі документи проходять чéрез нашу канцелярію. All documents pass through our office.

2. over or across /in this instance, verbs of motion usually have the prefix пере/:

Ми перейшли чéрез вулицю. We crossed the street.

Note that the preposition через may be omitted in such constructions:

Ми перейшли /чeрeз/ річку. We crossed the river.

3. the period of time when something takes place /чeрeз/ is used if the time only is mentioned.

Чeрeз два днi ми поїхали In two days we went home.
додому.

чeрeз may here be substituted by за:

За два днi ми поїхали In two days we went home.
додому.

4. an intermediate agent:

Я послав йому поздоров- I sent him my greetings
лення чeрeз моого прия- through a friend of mine.
теля.

5. to indicate "by way of".

Ми їдемо в Нью Йорк чeрeз We drive to New York through
Чикаго.

6. cause or reason:

Він не прийшов чeрeз He didn't come because of
хворобу.

Par. 4. The verb минети.

The verbs минeти /imperfective/ and минути /perfective/
are translated as "to pass", "to be over".

Ми минули ліс і вийшли We passed the forest and
в поле. went into the fields.

Йому минуло вчора He was 10 years old
10 років. yesterday.

Note that in designating of age the verb минуло is preceded by the dative case of noun or pronoun.

Par. 5. The verb Вважатися.

The verb Вважатися /to deem, to suppose, to consider, to assume/ is followed by the instrumental case of substantive.

Він вважається
добрим лікарем.

He is considered a good
doctor.

P A R T   III.

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian:

Kindergartens are the institutions where they bring up children up to seven years of age. When the child reaches his seventh year his parents send him to a grammar school. In the grammar school the child studies four years and afterward he enters the fifth grade /class/ of the junior or senior high school. Every village has grammar schools. Larger villages have junior high schools, and the large villages as well as the county centers have senior high schools. After graduation from the seven-year school the pupils enter the eighth grade /class/ of a high school or a technical school, and after graduation from high school they enter institutes /colleges/ or universities. The education in a seven-year school /junior high school/ is compulsory and free. The education in high schools /ten-years schools/ is not compulsory. The students are graded on a five-grade system. The poorest grade is "one", and the best - "five". In the high school /ten-year school/ they teach different subjects. The most important of them are mathematics, physics, chemistry, history, language and literature. In all seven-year and ten-year schools they teach one foreign language - German, English or French.

II. Translate the sentences marked by a star in part IV-B.

A.

В совєтських книжках і газетах дуже часто можна зустріти фразу "народна освіта". Алé це тільки фраза. Справжньої народної освіти там немає. Шкóла в Україні не є шкóлою українського народу, тобто народною шкóлою, бо вся система навчання побудована так, як цього хоче центральна партíйна влада в Кремлі. Ця система є єдиною для всіх країн, що є під владою Москви.

Тепер в Україні є такі три типи шкóл: 1) шкóли загальної освіти, або, як їх ще називають, загально-освітні, 2) нижчі й середні шкóли для навчання різних фахів, або фахові шкóли і 3) вищі шкóли, тобто університети й інститути.

Шкóли загальної освіти є таких родів (типів): початковá шкóла, неповна середня шкóла, або семирічка, й повна середня шкóла, або десятирічка. До вступу в початкову шкóлу дітей готують дитсадкí.

В початковій шкóлі дитяна вчиться чотири робки, в неповній середній - три робки, а в повній середній - ще дàльших три робки, а разом шість. Щоб закінчити загальну середню освіту трéба вчитися не менше десяти робків.

Для тих хлóпців і дíвчат (віком від 15 до 25 робків), що не одбڑали вчасно загальної освіти, а бажають вчитися, є спеціальні шкóли. Навчання в цих шкóлах відбувається вдень і

ввечері, залежно від того, коли учні зайняті на праці. Ті, що працюють вдень, вчаться ввечері. Ті, що працюють на нічних змінах, вчаться вдень. Навчання в цих школах триває в селах 24, а в містах 36 тижнів по 16 годин на тиждень.

Для дорослих людей існують переважно вечірні школи різних родів. окрім є ще спеціальні військові школи, в яких ті хлопці, які хочуть стати військовими, одержують разом загальну й військову освіту.

В загально-освітніх школах викладають такі предмети: математику, фізику, біологію, хімію, географію, історію, українську мову й літературу, чужоземну мову, співи, фізкультуру, військовізначення і малювання. Навчання російською мови й літератури є обов'язковим.

До 1942 року в школах вчилися разом дівчатка й хлопчики. Потім у великих містах було зроблено окрім школи для хлопців і для дівчат, що проіснували тільки до 1954 року. Тепер знову всі діти вчаться разом, але залишилися окрім спеціальні школи тільки для дівчат і тільки для хлопців.

Для оцінки знань учнів у совєтській школі вживається п'ятибальна система, що означає: один - дуже погано, два - погано, три - задовільно, чотири - добре і п'ять - відмінно.

(продовження буде)

Translate the following sentences:

1. He is at the office.¹
2. We were at the Halfyards' yesterday.
3. Aim² at that tank over there.
4. I'm not good at that³.
- * 5. In the morning, at noon, and at midnight.
- * 6. Be here at seven o'clock.
7. They were laughing at him.
8. The socks sell at five karbovanetces a pair.
9. I haven't got any money at all.
- * 10. At first⁴ I didn't like this town, but now I like it.
- * 11. Don't worry, she'll be at home in time.
12. At last the train has arrived.
13. You'll have to leave at once for Washington.
14. I just came from my house.
15. I saw them from the window.
16. He took the coat from the coat-rack.
17. I live ten kilometers from the city.
18. Can you tell him from⁵ his brother?
- * 19. I heard this story from a friend of mine.
- * 20. He's tired from work.

---

1. на службі
2. цільтесь
3. я не дихівець в цій справі
4. спочатку
5. to tell from - відрізнити від...

21. This room isn't different from the other one.
22. Things went from bad to worse.¹.
23. All year long she waited for him from day to day but he didn't come.
- * 24. He goes from house to house and sells soap.
- * 25. Where does she come from?
- * 26. Get away from here.
27. It's half an hour's ride² from here to the airport.
28. The doctor's office hours are from two to five.
29. I'm going with you as far as Berlin.
30. There is half an hour left before the train leaves³.
- * 31. He stood beside me.
- * 32. The drugstore is right next to the station.
- * 33. It's about eight o'clock now.
- * 34. We went across the park.
35. We go ( ) by way of Shepetivka.

1. справи йшли все гірше й гірше
2. півгодини щоди
3. до відходу поїзда

бал /ч/		mark, grade
біологія /х/		biology
вважатися	/Inf./	to deem, assume, consider
вважаюся		
вважаєшся		
вважається		
вважаємося		
вважаєтесь		
вважаються		
викладання /с/		teaching; covering
викладання		
викладатися	/Inf./	to teach; to display
викладається		
викладаються		
відмінно	/Adv./	differently, distinctly; excellently
вступ /ч/		enrolment, entry
географія /х/		geography
десятирічка /х/		Ten-Year School /High School/
десятирічки		
дещо	/Adv./	something
загосп /ч/		business manager /executive/
загоспи		
задовільно	/Adv./	satisfactory
знання /с/		knowledge /learning/
знання		
література /х/		literature
літератури		
малювання /с/		painting
малювання		
математика /х/		mathematics
минати - минути	/Inf./	to pass, to be over
минаю	мину	
минаш	минеш	
минас	мине	
минасмо	минемо	

мина́сте ми́нетъ
мина́ють ми́нутъ

наро́дний, -а, -е, -и /Adj./ people's, national, popular
непо́вний, -а, -е, -и /Adj./ incomplete, defective; short

озна́йомлюва́тися - озна́йомитися /Inf./ to become acquainted
озна́йомлю́ться озна́йоми́лся /familiar/ /with/
озна́йомлю́шся озна́йоми́шся
озна́йомлю́ться озна́йоми́ться
озна́йомлю́ємося озна́йоми́мось
озна́йомлю́єтеся озна́йоми́митеся
озна́йомлю́ться озна́йоми́ться

оці́нка /х/ appraisal, grade, evaluation
оці́нки

оці́новати - оці́нити /Inf./ to appraise, to value,
оці́нью оці́нію to estimate
оці́ньюш оці́ніши
оці́ньюс оці́нить
оці́ньюмо оці́німо
оці́ньюсте оці́ніте
оці́ньють оці́ніть

по́вний, -а, -е, -е /Adj./ stout, plump; full

по́ртфель /ч/ brief-case
по́ртфелі

по́чатко́вий, -а, -е, -и /Adj./ elementary

предме́т /ч/ object, article
предме́ти

п'ятиба́льний, -а, -е, -и /Adj./ according to five grades

се́мірі́чка /х/ Seven-Year School
се́мірі́чки

спів /ч/ singing
співи

те́рмін /ч/ term
те́рміни

фізи́ка /х/ physics

фізкульту́ра /х/ physical culture

хемі́я /х/ chemistry

U K R A I N I A N

Basic Course

Lesson 104

P A R T I.

DIALOGUE.

(Continuation)

F.T.: Is there any contact between the school and parents?

PR.: As a rule, there is. Each student has a diary in which the teacher enters his evaluations.

F.T.: Does this mean that contact is accomplished only by means of a diary?

PR.: No, not only by that. There is also a parents' committee which helps in school work.

F.T.: And that's all?

PR.: Two or three times a year we have parents' meetings. Moreover in certain /individual/ cases the principal summons the parents /calls-out particular parents to him/.

F.T.: What kind of examinations are there in the High School?

PR.: First of all grade examinations given at the end of a year before the student is transferred to the next grade. And secondly, final /school-leaving/ examinations before the student graduates.

F.T.: What kind of documents does the student receive when he graduates?

PR.: After finishing a seven-year school he receives a certificate and after a ten-year school a matriculation certificate /diploma of maturity/.

F.T.: Do the students receive any kind of award?

PR.: Excellent students are awarded with silver and gold medals.

ЧАСТИНА I.

ДІАЛОГ.

(продовження)

Ч.Т. Чи існує який-небудь зв'язок між школою і батьками?

ДИР. Звичайно існує. Кожен учень має щоденник, куди вчителі вписують свої оцінки.

Ч.Т. Значить зв'язок здійснюється тільки через щоденник?

ДИР. Ні, не тільки. При школі є ще батьківський комітет, який допомагає в роботі школи.

Ч.Т. І це все?

ДИР. Двічі-трічі на рік ми збираємо батьківські збори.

Крім цього, в особливих випадках директор викликає окремих батьків до себе.

Ч.Т. Які іспити бувають у середній школі?

ДИР. По-перше перевідні, коли учня переводять до наступного класу, а по-друге, випускні, коли учень закінчує школу.

Ч.Т. Які документи одержує учень, що закінчив школу?

ДИР. По закінченні семирічки - свідоцтво, а по закінченні десятирічки - атестат зрілості.

Ч.Т. Чи учні одержують які-небудь нагороди?

ДИР. Учнів-відмінників нагороджують срібними й золотими медалями.

F.T.: Does that give them any privileges for college enrollment?

P.R.: Yes. They are enrolled without examinations.

F.T.: When is the beginning and the end of a school-year?

P.R.: A school-year begins the 1st of September and ends the 20th on June.

F.T.: When are the school vacations?

P.R.: One week in the spring and one in winter for the students, and 2 months during the summer for the students and teachers.

F.T.: What is the length of a class period?

P.R.: 45 minutes. After each period there is a break which lasts 10 - 20 minutes.

F.T.: Are there many gifted students?

P.R.: Quite a few. Some graduates of our schools became well-known writers, aircraft designers, and one became famous throughout the world for /thanks-to/ his discovery of a drug for TB.

F.T.: Do you have many problem /undisciplined/ students?

P.R.: We have some rowdies, but we gradually re-educate them.

/To be cont'd./

Ч.Т. Чи це дає ум лікі-небудь привілеї при вступі до війської школи?

ДМР. Так. Їх приймають без іспитів.

Ч.Т. Коли починається й закінчується навчальний рік у школі?

ДМР. Навчальний рік починається 1-го вересня, а закінчується 20 -го червня.

Ч.Т. Коли бування важації (канікули) в школі?

ДМР. Взимку й на весні тижневі для учнів і влітку двомісячні для учнів і вчителів.

Ч.Т. Як довго триває урок?

ДМР. Сбрук п'ять хвилин. Після кожного урока буває перерва, що триває 10-20 хвилин.

Ч.Т. Чи ви маєте багато здібних учнів?

ДМР. Багато. Деякі випускники нашої школи стали відбімами письменниками, авіаконструкторами, а один став славетним на весь світ, діяючи винаходу ліків від туберкульозу.

Ч.Т. Маєте багато недисциплінованих учнів?

ДМР. Маємо кілька хуліганів, але ми поступово (потроху) їх перевиховуємо.

(продовження буде)

The English prepositions "by", "till", "through".Par. 1. The preposition "by".

The preposition "by" is rendered in Ukrainian in the following ways:

1. "by" indicating proximity is rendered by біля/коло/ + gen.:

Будинок стоїть біля
(коло) річки.

The house stands by the
river.

2. "by" in the expression "to pass by" is rendered by мимо or ноза.

Вони пройшли мимо (мимо)
нас.

They passed us by.

Note that verbs of motion usually require the prefix про in this construction.

3. "by" indicating means is rendered by a noun in the instrumental case without a preposition or by the locative case with the preposition по.

Ми посилали листи поштою
(по пошті).

We sent letters by mail.

Ми приїхали залізницею.

We came by railroad.

Analogically:

Він повідомив мене
телефоном (по телефону).

He informed me by
telephone.

4. "by" used before the name of an author in English is not translated into Ukrainian. The name of the author is in the genitive case.

Драма Шекспіра.

A drama by Shakespeare.

Note that the possessive adjective derived from the name of the author may sometimes be used also:

Шекспірова драма
(драма Шекспіра).

A drama by Shakespeare.

5. "by" indicating agent is not translated. Its object is in the instrumental case.

Цей стіл зроблений
Петрбом.

This table is made by
Peter.

Ця драма написана
Шекспіром.

This drama is written by
Shakespeare.

Certain English expressions with the preposition "by" are translated as follows:

by your permission	- з вашого дозволу
by post	- поштою, по пошті
by metres /meters/	- метрами, на метри
by tomorrow /This work must be done by tomorrow morning/	- на завтра. /Ця робота мусить бути зроблена на завтра./
by two/three.../ years /older/	- старший на два (три...) рікі
by and by	- поступово
by degrees	- потроху, поступово
by heart	- напам'ять
by then	- на той час
by the way	- між іншим, до речі
by radio	- по радіо
by telephone	- телефоном, по телефону
by myself /herself.../	- сам (сама...)
by telegraph	- телеграфом, по телеграфу
they passed us by	- вони пройшли повз нас

Par. 2. The preposition "till/until".

The preposition "till"/until/ is rendered in Ukrainian in the following ways:

1. till + a noun indicating time is rendered by ДО + gen.

Я чека́в на ньо́го до
пे́ршої годи́ни. I waited for him till
one o'clock.

Я бу́в у ньо́го від пе́ршої
до трéтьої годи́ни. I was at his place from
one till three.

2. till used as a conjunction is rendered by ПОКИ... НЕ.

Не робíть цьо́го, по́ки
я не скажу. Don't do it till I give
the word.

Par. 3. The preposition "through".

The preposition "through" is rendered in Ukrainian in the following ways:

1. through + object used with a verb indicating motion corresponds to the Ukrainian чeрез + acc.

Я ча́сто ходжу́ чeрез
парк. I frequently cross /through/
the park.'

2. through used with a noun indicating intermediate agent is rendered by чeрез + acc.

Він пересла́в листá
чeрез ме́не. He sent his letter
through me.

3. through followed by an expression of time is not translated into Ukrainian. The expression of time is rendered by accusative case.

Крамни́ці відчи́нені
ввесь тýждень The stores are open through
the whole week.

4. through in the expression "to be through" is not translated into Ukrainian; the verb закінчити (скінчити) is followed by the acc. case.

Я закінчив (скінчив)
що прайдо.

I am through with this
work.

Certain English expressions with the preposition "through" are translated as follows:

may we go through?

- чи можна пройти?

is he through?

- чи він вже готовий(закінчив)?

it lasted through the night - це тривало всю ніч

Par. 4. The verb нагороджувати.

The verb нагороджувати /to reward, to decorate/ requires the instrumental case.

Його нагородили
орденом.

He was rewarded the
order.
/He was decorated with
the order./

P A R T III.

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian:

Every teacher wants his students to study diligently(well). If a student doesn't know the subject (material) and gives the teacher incorrect answers or keeps silent, the teacher enters a low grade into his book. A teacher does that in order to let parents know how their children study. The relation between school and parents one realizes through the Parents' Committees and meetings . Sometime, in serious cases, the Principal of the school or a teacher calls the parents to the school and speaks with them about their child. In order to enter the higher class, the student has to pass examinations. The pupil who fails to pass an examination remains in the same class for the second year. The excellent students are rewarded by gold or silver medals and can enter the higher schools without examinations. The school-year lasts nine months for pupils, and ten for teachers.

II. Translate the sentences marked by a star in part IV-B.

III. Write 5 sentences, using the following words:

1. Підпис.	4. Цікавлять.
2. Шукає.	5. Цікавляться.
3. Хіба.	

Translation and Conversation.A.

Другий тип совєтських шкіл - це фахові (професійні) школи, тобто такі, де хлопці й дівчата вивчають якийсь один фах, одну професію. Ці школи є двох рідів (типів) - нижчі й середні професійні школи. Нижчими професійними школами є ремісничі училища, залізничні училища й школи фабрично-заводського навчання, або ФЗУ. До них приймають переважно тих учнів, що закінчили початкову школу. Задачня цих шкіл - підготувати робітників певних професій. Середні професійні школи - це переважно різні технікуми, сільськогосподарські, медичні й педагогічні школи. До цих шкіл можуть вступати випускники неповних середніх шкіл. Навчання в технікумах триває до чотирьох років.

Нарешті, третій тип совєтських шкіл - вищі школи. Вищі школи є тільки двох рідів - інститути й університети. В 1954 році в Україні було 137 різних вищих шкіл, переважно інститутів, у тому числі - сім університетів, що знаходяться в таких містах: Київ, Харків, Одеса, Дніпропетровське, Львів, Ужгород і Чернівці. Крім університетів, існує понад 40 різних рідів вищих шкіл, що мають свої окремі нázви. Так, наприклад, є інститути педагогічні, медичні, політехнічні, сільськогосподарські, індустріальні, авіаційні, залізничного транспорту,

будівельної промисловості, зв'язку, легкобудівної промисловості, машинобудівельної промисловості, харчової промисловості, чужоземних мов, фізкультури та інші інститути. Час навчання в цих інститутах триває від 4-ох до 5-ти років. Тільки в учи-тельських інститутах, що готують вчителів для семирічок, навчання триває 2 роки.

До вищих шкіл приймають тільки випускники середніх шкіл, тобто ту молодь, що з успіхом здала випускні іспити й одержала атестат зрілості. При вступі до вищої школи ці випускники повинні здавати ще окремі іспити. Результати цих іспитів показують здібніших учнів, яких пізніше приймають до вищої школи і вони стають студентами. Ті, що здали ці іспити гірше, йдуть учиться на різni курсах або йдуть працювати до різних установ і на виробництво. Тільки учні-відмінники, що їх було нагороджено золотими й срібними медалями, мають привілеї при вступі до вищої школи - їх приймають без іспитів.

Навчальний рік у всіх школах починається 1 вересня, а закінчується 20 травня. Після цього приблизно чотири тижні тривають переводні і вступні іспити, а в кінці червня розпочинаються вакації для учнів і вчителів.

Translate the following sentences:

- * 1. Can we go there by bus?
- 2. He's a well-known educator but I know him only by his name.
- 3. Do you sell this by the kilogram?
- 4. My room is five by six meters.
- 5. Please return this book by Saturday.
- 6. He passed by me without greeting.
- * 7. The train went by without stopping.
- 8. The Teacher's School is located by the river.
- 9. This happened by accident.
- 10. He did that by himself in the trade school.
- 11. By the way, what are you doing in the trade school?
- * 12. Is there a restaurant close by?
- * 13. This book was written by our teacher.
- 14. He came to this country by ship.
- 15. What do you mean by that?
- 16. He should have been here by now.
- * 17. I won't be able to see you till next Sunday.
- 18. Let's work till ten tonight.
- * 19. Wait till I come back.
- * 20. Can we drive through this forest?
- 21. We entered the room through the open door.
- 22. Are you through with the book?

23. When will you be through?
24. The window was so dirty that we couldn't see anything /through it/.
25. Did he get through his examination?
26. He danced all through the night.
27. He went all through the war and wasn't wounded a single time.
28. Ukrainian is spoken throughout the Ukraine.

СЛОВНИК - VOCABULARY

авіаконструктор /ч/ авіаконструктори		aircraft designer
атестат /ч/ атестати		certificate, diploma
батьківський, -а,-е,-і	/Adj./	parent
вакації /с/Plur. only/		vacation
вивчати - вивчити вивчаю вивчу вивчаш вивчиш вивчас вивчить вивчаемо вивчимо вивчасте вивчите вивчають вивчать	/Inf./	to learn, to study, to master
випускний, -а,-е,-і	/Adj./	graduation, school-leaving
випускник /ч/ випускники		graduate
відмінник /ч/ відмінники		excellent /student/
відомий, -а,-е,-і	/Adj./	well-known, famous
збори /с/Plur.only/		meeting, assembly, conference
зв'язок, /ч/ зв'язки		liaison, contact, tie
здібний, -а,-е,-і	/Adj./	gifted, capable
золотий, -а,-е,-і	/Adj./	golden
зрілість /х/		maturity
індустриальний, -а,-е,-і	/Adj./	industrial
канікули /Plur.only/		vacation, holidays, recess
комітет /ч/ комітети		committee

медицинний, -а, -е, -и	/Adj./ medical
навчальний, -а, -е, -и	/Adj./ educational, school/year/
нагорода /х/ нагороди	reward, prize
нагороджувати - нагородити	/Inf./ to reward, to decorate
нагороджую	нагороджу
нагороджуєш	нагородиш
нагороджує	нагородить
нагороджуємо	нагородимо
нагороджуєте	нагородите
нагороджують	нагородять
недисциплінований, -а, -е, -и	/Adj./ undisciplined, disorderly
особливий, -а, -е, -и	/Adj./ special, peculiar, especial
педагогічний, -а, -е, -и	/Adj./ teachers', pedagogic/al/
педагог /ч/ педагоги	teacher, educator, pedagogue
перевиховувати - перевиховати	/Inf./ to re-educate
перевиховую	перевиховаю
перевиховуєш	перевиховаш
перевиховує	перевиховас
перевиховуємо	перевиховаемо
перевиховуєте	перевиховасте
перевиховують	перевиховаютъ
письменник /ч/ письменники	writer
політехнічний, -а, -е, -и	/Adj./ polytechnic
поступово	/Adv./ gradually, little by little
потроху	/Adv./ little by little, bit by bit
привілей /ч/ привілеї	privilege
професійний, -а, -е, -и	/Adj./ professional
професія /х/ професії	profession
промисловість /х/	industry

ремісничий, -а, -е, -і	/Adj./	industrial, handicraft, trade
славетний, -а, -е, -і	/Adj./	famous, celebrated, great, distinguished
срібний, -а, -е, -і	/Adj./	silver
училище /с/ училища		school
учительський, -а, -е, -і	/Adj./	teachers', tutorial, magistral
фаховий, -а, -е, -і	/Adj./	special
ФЗУ /фабрично-заводське училище/		Factory-Plant School
хулігани /ч/ хулігани		rough-neck, rowdy, hooligan
щоденник /ч/ щоденники		journal, dairy

U K R A I N I A N

Basic Course

Lesson 105

P A R T I.

DIALOGUE.

(Continuation)

F.T.: Do you have a right to expel undisciplined students from school?

PR.: To expel students from school is permitted only in extreme cases.

This is a complicated and unpleasant thing, and we avoid it.

F.T.: Do the children have some place for recreation?

PR.: Our children have recreation in the play room /pioneer room/ and on the playground.

F.T.: Do you have experienced teachers?

PR.: Oh, yes. A few teachers with extensive teaching experience are working in our school. Some of them have 30 - 40 years of service.

F.T.: And what school is known /and what school calls itself/ as a Trade School?

PR.: This is a school which trains personnel for industry.

F.T.: In other words, it trains ordinary laborers?

PR.: Laborers and master-laborers. Besides that, there are also Factory-Plant and Railroad Schools in existence.

F.T.: For what occupation do the Technical Schools prepare the people?

PR.: The youth that want to acquire a trade go to technical schools. There are agricultural, forest, educational, pharmaceutical, medical, zootechnical and other technical schools.

F.T.: How long do they study in a higher school?

PR.: From four to five years.

F.T.: Do the students of technical schools and those at higher schools receive scholarships?

PR.: Only the students with excellent scholastic grades receive scholarships.

ЧАСТИНА I.

ДІАЛОГ.

(Продовження)

Ч.Т. Чи ви маєте право виключати недисциплінованих учнів зі школи?

ДИР. Виключати учнів дозволяють лише в крайньому випадку. Це дуже складна й непримінна річ і ми цу уникамо.

Ч.Т. Чи учні мають якé-небудь місце для розваг?

ДИР. Учні розважаються в піонерській кімнаті й на спортивному майдані.

Ч.Т. Чи ви маєте досвідчених учителів?

ДИР. О, так. У нашій школі працює кілька учителів із величезним педагогічним досвідом. Деякі з них мають тридцять - сорок років стажу.

Ч.Т. А які школи називаються ремісничими училищем?

ДИР. Це школи, що готують кваліфіковані кадри для промисловості.

Ч.Т. Тобто готують звичайних робітників?

ДИР. Робітників і майстрів. Крім того, ще існують фабрично-заводські школи й залізничні училища.

Ч.Т. А кого ж готують технікуми?

ДИР. В технікуми йде молодь, що хоче одержати якийсь фах (якусь професію). В сільськогосподарські, лісові, педагогічні, фармацевтичні, медичні, зоотехнічні й інші технікуми.

Ч.Т. А скільки часу вчаться у вищій школі?

ДИР. Від чотирьох до п'яти років.

Ч.Т. Чи студенти технікумів і вищих шкіл одержують стипендії?

ДИР. Стипендії одержують тільки студенти-відмінники.

F.T.: Does the student choose the place of employment by himself after graduation from an educational institution?

PR.: In no case. They appoint the student to a certain place; and he doesn't have the right to change his place of employment.

F.T.: What do you mean? Do they have to work in /at/ the same place all their life until they die?

PR.: No, the manager of the institution where he works, can transfer him to another place, if there is a good reason for it. For every change of place of work there must be permission from the higher institution /from above/.

F.T.: It seems that you don't have any personal freedom? /It comes out that you do not have personal freedom?/

PR.: Excuse me, I don't like to speak about such subjects.

F.T.: May I speak to /with/ your students?

PR.: Certainly. It's a long intermission now. There will be many pupils at the snack bar /buffet/, and you can speak with them.

(To be continued.)

Ч.Т. Чи студент по закінченні учебного (навчального) закладу сам вибирає собі місце праці?

ДИР. В жодному разі. Студента призначають на певне місце, і він не має права змінити місце праці.

Ч.Т. Як, мусить працювати в тому самому місці все життя аж доки не вмре?

ДИР. Ні, керівник установи, де він працює, може перевести його на інше місце, якщо є важлива причина. Для кожної зміни місця праці мусить бути дозвіл згорі.

Ч.Т. Виходить, що в вас немає персональної свободи?

ДИР. Пробачте, я не хотів би говорити на такі теми.

Ч.Т. А чи міг би я поговорити з вашими учнями?

ДИР. Будь ласка. Зараз якраз велика перерва. Віля буфету буде багато учнів і ви зможете поговорити з ними.

(продовження буде)

P A R T II.

GRAMMAR

Par. 1. The preposition КРІЗЬ.

The preposition КРІЗЬ always requires the accusative case.

Ми йшли крізь дож і
сніг.

We were going through rain
and snow.

Він завжди говорить
крізь зуби.

He always speaks through
his /clenched/ teeth.

Par. 2. The preposition ЗА.

The preposition ЗА is used:

- With the genitive to translate the English "during the time"
/era, period/ of:

Це було за Трумана.

It was during Truman's
era.

- With the accusative case:

a/ to correspond to the English "instead of":

Я працював за Петренка
/за нього/.

I worked instead of
Petrenko /instead of him/.

b/ to correspond to English "in" + an expression of time:

Ми зробили це за годину.

We made it in one hour
/it took one hour/.

- c/ to translate English "before" + an expression of time /in this meaning it is always used with ДО or піред /:

Ми приїхали за годину,
піред обідом /за годину
до обіду/.

We came one hour before
dinner.

d/ to correspond to English "for" in the sense of "in exchange for", "on account of", "in favor of":

Дякую вам за допомогу.

I thank you for your help.

Плачу вам за вашу працю.

I pay you for your work.

Ми боремося за демократію.

We fight for democracy.

Я за Айзенгобера.

I am for Ike.

e/ destination:

Хлопець біжить за хату.

The boy is running in the rear of the house.

3. With the instrumental case:

a/ to correspond to English "behind" + substantive indicating location:

Гараж стоїть за хатою.

The garage stands behind the house.

b/ to translate "after" in the expression "to look after" or "of" in "to take care of":

Вона дивиться за дітьми.

She takes care of the children.
/She looks after the children./

Certain Ukrainian expressions with the preposition за are translated as follows:

за винятком

- except, with the exception

за відсутністю когось

- in the absence of

за два кілометри від міста

- two kilometers from the town

за і проти

- pro and con

за містом	- out of the town
за ним /н'є.../ це водиться	- he/she.../ is known for that
за обідом	- during dinner
за підписом секретаря	- signed by the secretary
за рік	- in a year
за річкою	- across /beyond the river/
за рогом	- around the corner
за тиждень /до чогось/	- a week before
за це не заплачено	- this is not paid for
за що?	- what for?
взяти за руку	- to take by the hand
взятися за /справу/	- to undertake
взятися за роботу	- to begin working
вонé вийшла /заміж/ за робітника	- she married a workman
гнатися за кимсь	- to run after
день за днем	- day by day, day after day
залишити когось за собою	- to leave somebody far behind
за маршрутом	- by way of, via
запишіть це за меню	- put it down to my account
йому за п'ятдесят	- he is over fifty
крок за кроком	- step by step
ні за що	- not for anything
око за очо, зуб за зуб	- eye for eye; tit for tat
пити за здоров'я	- to drink /to/ one's health

Par. 3. The preposition з-за/із-за .

The preposition з-за/із-за is always used with the genitive case. It is translated "from behind", "from beyond", "from around":

Вона вийшла з-за хати.

She appeared from behind the house.

Він виглянув із-за рогу.

He peeped from around the corner.

Вони встають із-за столу.

They leave the table.
/They are rising from the table./

Par. 4. The preposition для .

The preposition для is always used with the genitive case. Note its use in the following expressions:

Гвинтівки потрібні
для солдатів.

Soldiers need rifles.

Він робить це для
своєї дружини.

He makes it for his wife.

Certain Ukrainian expressions with the preposition для are translated as follows:

для кого?

- for whom?

для того, щоб

- in order to

для чого

- why? what for?

вони живуть один для
одного

- they live for each other

ні /нема/ для чого

- there is no need

Par. 5. The verb Уникати.

The verb Уникати /to avoid, to elude/ requires the genitive case.

Я уникаю її.

I avoid her /presence/.

Вона уникне зустрічі
зі мною.

She avoids meeting me.

P A R T III.

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian:

In order to expel an undisciplined student from school, one has to have special permission. This is a very complicated matter and that's why they expel students from school only in extreme cases. A pupil excluded from the school may enter another one. The pupils of a school in which experienced teachers work are better disciplined than the pupils of schools where there are teachers who have less teaching experience. The pupils spend their free time in the play room /pioneer room/ or on the play ground. In the play room they play chess, checkers, dominos and other games; or they read newspapers and magazines and rest. After graduation from a seven-year school a large proportion of the youth enter technical schools instead of the eighth grade of a high school. You don't understand why? Because ten-year schools give only a general secondary education, but the technical schools give a professional secondary education; after graduating from a technical school, students immediately receive work and start to earn money. Students with a poor scholastic record /students who learn badly/ have to pay tuition fees /have to pay for learning/. Excellent students don't pay tuition fees but, on the contrary, receive scholarships.

II. Translate the sentences marked by a star in part IV-B.

III. Write 5 sentences, using the following words:

1. Веселій.
2. Весело.
3. Відпочинок.

4. Займає + acc.
5. Займається + instr.

A.

Дуже часто при університетах і інститутах організовують вечірні і заочні відділи. Навчання на вечірніх відділах відбувається ввечері. Студенти заочних відділів протягом року вчаться вдома, а потім під час літніх вакацій з'їжджаються на спеціальні сесії. В час цих сесій вони слухають лекції з важливіших предметів, а також здають іспити.

Найчастіше заочні відділи бувають при педагогічних і учительських учбових закладах, але є також заочні відділи і при інших інститутах і технікумах, як, наприклад, при зоотехнічних, сільськогосподарських, ветеринарних, фармацевтичних тощо. Студенти заочних відділів - це переважно ті люди, що мають великий досвід і довго працюють за своїм фахом, але не мають закінченої середньої чи вищої освіти.

За навчання в середніх і вищих школах треба платити, тому відсоток дітей звичайних робітників і селян у цих учбових закладах зовсім невеликий. Після закінчення семирічок частіна цієї молоді йде до різних ремісничих училищ і знобу стає робітниками або майстрами. Інша частіна юнаків і юнчиків, батьків яких не можуть заплатити за навчання, вступає на фахові курси.

Випускники вищих навчальних закладів не можуть змінити свого фаху, а також не можуть одержати праці там, де вони захочуть. Їх призначають на певне місце керівників відділів кадрів окремих міністерств і тільки за дозволами цих відділів вони можуть перейти на працю в інше місце.

Практично беручи, все життя людина (не тільки навчання й праця, а навіть відпочинок, розвага й спорт) в сучасній Україні проходить під дотриманням великого числа партійних керівників. Людина не має там ніякої персональної свободи і може робити тільки те, що їй наказують робити згори. В іншому разі вона не уникне табору примусової праці в Сибіру.

Дотримання за учнями й студентами особливо пільний, бо, одержуючи освіту, молодь намагається думати сама. Тому комуністичний режим виробив цілу систему "виховання" й "перевиховання". В цю систему входить також і праця з батьками, через батьківські комітети, улаштування різних лекцій, зборів, організація праці в піонерських клубах, на спортивних майданах тощо.

B.

Translate the following sentences:

1. The blood soaked through the bandage.
2. She speaks through clenched teeth.
3. They went through storm and snow.

- * 4. Our troops went through the enemy fire.
- 5. It'll be difficult to go through this forest.
- 6. You can't see anything through the night darkness.
- 7. Through the morning fog we hardly could see anything in front of us.
- * 8. You can see the sun through the dark glasses.
- * 9. Their troops are stationed far beyond the town.
- 10. We walked out beyond the park fence.
- *11. They stood behind the buildings.
- 12. Put this picture behind the bookcase.
- 13. One by one they came up to the table, behind which their boss was sitting.
- 14. Send the car for him.
- 15. I'll call for you at eight sharp.
- *16. We have to pay for everything that you see here.
- 17. Can you sign for her?
- 18. I'm happy for him.
- *19. Sit down at the table; dinner's ready.
- 20. To your health!
- 21. I can get there in an hour.
- 22. What kind of a man is he?
- 23. She looked from behind the door.
- 24. They got up from the table and went out of the room.
- 25. I bought it for her.
- *26. What do you need this saw for?
- *27. Whom are those flowers for?

28. That's for you.

*29. I told it in order to show how important the knowledge of
the Ukrainian language is.

30. I can't move till my son graduates from school.

31. Wait for me till I return.

СЛОВНИК - VOCABULARY

ветеринарний, -а,-е,-і	/Adj./	veterinary
виключати - виключити	/Inf./	to expel, to eliminate
виключаю	виключу	
виключаєш	виключиш	
виключаєс	виключить	
виключаємо	виключимо	
виключаєте	виключите	
виключають	виключать	
вступний, -а,-е,-і	/Adj./	entrance, introductory
гра /ж/		game; play
досвід /ч/		experience
досвідчений, -а, -е, -і	/Adj./	experienced; expert, proficient
заклад /ч/		establishment, institution
заклади		
забчний, -а,-е,-і	/Adj./	correspondence /school/
згорі	/Adv./	from above
зоотехнічний, -а,-е,-і	/Adj./	zootechnical
кадри /Pl. only/		cadres, staff, personnel
кваліфікований, -а,-е,-і	/Adj./	qualified
керівник /ч/		leader, instructor, quide,
керівники		supervisor
крайній, -я,-е,-і	/Adj./	extreme, utmost; last/resort/
курс /ч/		course
курси		
лісовий, -а,-е,-і	/Adj./	forest, forestry

майдан /ч/ майдани		square, place
ма́йстер /ч/ ма́йстрі		artisan, master, skilled workman
молодь /ш/		youth, young people
музичний, -а,-е,-и	/Adj./	musical
персональний, -а,-е,-и	/Adj./	personal
піонерський, -а,-е,-и	/Adj./	pioneer
рāда /ш/ рāди		soviet, council; advice council
розвага /ш/ розваги		amusement, recreation
розважатися розважа́юся розважа́ється розважа́ється розважа́ємося розважа́єтесь розважа́ються	/Inf./	to play, to have recreation
сільськогосподарський, -а,-е,-и	/Adj./	agricultural
сесія /ш/ сесії		session
спортивний, -а,-е,-и	/Adj./	athletic
стаж /ч/		length of service, experience
сти́пендія /ш/ сти́пендії		scholarship
сучасний, -а,-е,-и	/Adj./	contemporary, up-to-date; modern
театральний, -а,-е,-и	/Adj./	theatrical
тéма /ш/ тéми		theme, subject, topic

уника́ти - уникнути /Inf./ to avoid, to elude;
уника́ю уникну to evade
уника́еш уникнеш
уника́е уникне
уника́емо уникнемо
уника́ете уникнете
уника́ють уникнуть

учбо́вий, -а,-е,-и /Adj./ academic, school, educational

фармаце́втичний, -а,-е,-и /Adj./ pharmaceutical

шашки /Pl. only/ checkers

юна́к /ч/ young man

юна́чка /ж/ young woman

U K R A I N I A N

Basic Course

Lesson 106

ЧАСТИНА І.

ДІАЛОГ.

(Закінчення)

ч.т. Скажіть, будь ласка, в якому класі ви вчитесь?
УЧЕНЬ. У сьомому. А ви хто такий?

ч.т. Я турист. Знайомлюся зі школами в вашій країні.
У. А з якою ж країною ви приїхали?

ч.т. З Польщі. Скажіть мені, будь ласка, чи вчителі
б'ють учнів?

У. Нехай (хай) би спробував ударити!¹⁾ Його відразу
б звільнили з праці.

ч.т. А як у вас карають учнів за погану поведінку
(погане поводження)?

У. Роблять зауваження або оголошують догану.

ч.т. За віщо, наприклад?

У. За різні речі. Бачите, там стоїть рудий хлопчик.
Три дні тому я чув, як учитель робив йому зауваження
за те, що він плював на підлогу й свистів.

ч.т. Вчителі постійно стежать (слідкують) за вами?

У. Це обов'язок чергового вчителя. Він дивиться,
щоб учні не билися, не штовхалися, не лізли на дерева,
не кідали угобу (догори) каміння, не лазили
крізь вікна й т.п. (й тому подібне).

ч.т. Чи ви маєте змогу поскаржитися на вчителя?

У. Певно. Ми можемо скаржитися директорові, а також
у районовий відділ народної освіти.

Ч.Т. Чи учні слухають учителів?

У. Як правило, наші учні чéмні (звичливі) і слухають учителів. Але трапляються впёрті учні, що з ними вчителі мають великий клопіт.²⁾

Ч.Т. Чи учнів виганяють із класу під час урока?

У. Бувáс. Робиться це напівофіційно.

Ч.Т. Чи бувають випадки, коли учні ображають учителя або навпаки?

У. Дуже рідко. Поміж (між) нашими учнями немає таких, що хотіли б ображити вчителя навмисно (навмисне).

Ч.Т. Чи всі предмети викладаються докладно й цікаво?

У. Чи докладно, не знаю. Шкola має точну програму, за яку їде навчання.

Ч.Т. А як щодо цікавості?

У. На деяких уроках буває нудно.³⁾ Я, наприклад, не навиджу географію.

Ч.Т. Можливо, ваш географ занадто суворий?

У. Сказати широ, не суворий, а нудний. На його уроках всі учні сплять.

Ч.Т. Ви ширій хлопець. Я бачу, що ви любите активні форми праці.

У. Всі учні люблять. Але ради Бога,⁴⁾ не говоріть нікому, про що ми з вами говорили.

Ч.Т. Будьте спокійні, не скажу. Ви допомогли мені з'ясувати деякі неясні питання. Дякую.

- 1) Let him try and strike!
- 2) However, sometimes there are stubborn students with whom the teachers have a lot of trouble. /However happen stubborn pupils that with them teachers have great trouble./
- 3) Some lessons are boring. /On some lessons it-happens boring./
- 4) For God's sake.

GRAMMAR.

Par. 1. The English preposition "for".

The English preposition "for" is rendered in Ukrainian in the following ways:

1. "for" + a substantive denoting direct purpose or a beneficiary is rendered in Ukrainian by для + gen.

Ці книжки потрібні для іспиту.

These books are needed for the examination.

Цей олівець для моого сина.

This pencil is for my son.

2. "for" + a substantive designating the object for which something /money, time, energy, etc./ is or may be spent is rendered by на + acc.

Я витратив два долари на цигарки.

I spent two dollars for cigarettes.

Він щодня витрачає три години на переклад.

He spends three hours every day for translation.

3. "for" + substantive indicating a duration of time is rendered by на + acc.

Він приїхав сюди на два дні.

He came here for two days.

Вона має працю на три тижні.

She has work for three weeks.

However на is always omitted in expressions like the following:

Петро жив тут два роки.

Peter lived here for two years.

4. "for" meaning in exchange for or in behalf of is rendered by за + acc.

Дякую за запрошення.

I thank you for your invitation.

Я дав йому свій олівець
за його перо.

I gave him my pencil for
his pen-point.

Він говорить за всіх
нас.

He speaks for all of us.

Вона заплатила за квиток.

She paid for a ticket.

5. "for" in the expressions "to stand for", "to be for", or "to fight for" is rendered by за + acc.

Він за це рішення.

He is for this decision.

Вони борються за свободу.

They fight for freedom.

6. "for" in the expression "to go for" /to fetch/ is rendered by по + acc.

Вона пішла по воду.

She went for some water.

Він хоче йти по хліб.

He wants to go for /to
fetch/ some bread.

Certain English expressions with the preposition "for" are translated as follows:

to wait for

- чекати на + acc.

to look for)
to search for)

- шукати + acc.

to ask for

- просити, просити в/у/
(Просити в Петра.)

good for you

- корисно для вас

for sympathy

- зі співчуття

he left for Kyiv

- він поїхав до Києва

for years

- протягом років

to walk for five kilometers

- пройти 5 кілометрів

for or against?

- за чи проти?

for all I know

- оскільки я знаю

for all that	- не зважаючи на все це,
for ever	- всупереч усьому
for instance)	- назавжди
for example)	- наприклад
as for me	- щодо мене

Par. 2. The verb звільнити.

The verb звільнити /to free, to liberate, to exempt, to relieve/ is followed by the prepositions з or від + genitive.

Його звільнили з /від/ військової служби.	He was exempted from military service.
Її звільнили від обов'язків секретарки.	She was relieved from the duties of secretary.

Par. 3. The verb карати.

The verb карати is followed by the preposition за + accusative.

Її покарали за недисциплінованість.	She was punished for misbehavior.
-------------------------------------	-----------------------------------

Par. 4. The verbs стежити and слідкувати.

The verbs стежити and слідкувати /to watch, to spy/ are followed by the preposition за + the instrumental case.

За ним стежать /слідкують/.	He is watched /by the secret police/.
--------------------------------	---------------------------------------

Par. 5. The verb скаржитися.

The verb скаржитися requires the corresponding English direct object to be in the accusative preceded by the preposition на, and the indirect object to be in the dative.

Секретар поскаржився на свого директора.	The secretary has complained of his director.
---	---

P A R T III.

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian:

Teachers don't have the right to beat pupils. If a teacher strikes a pupil, he'll be responsible for it, and he may be forbidden to work in the school. Not long ago a lady teacher of our school was fired for having struck a pupil. A student with bad behaviour may get a warning or reprimand. Sometimes they exclude an undisciplined pupil from the school for a few days. A teacher on duty in the school keeps order during the intermission. He sees that pupils don't spit on the floor, whistle, shout, climb through the windows or fight. Yesterday a pupil tossed a stone into the air /upward/. This stone landed on the head of a little girl. The stone was sharp. It cut the skin on her head and the wound started bleeding. The girl cried loudly. The pupils in our school are polite. They don't insult their teachers. Once in the third grade during the geography lesson a student started to whistle. The teacher asked him not to whistle but the pupil continued doing so. Then the teacher sent him out of the class. Later this pupil told me that he didn't like /hated/ geography, and that he was bored with the lesson /felt sick in the stomach/. Wishing to be ordered out of the class, he whistled on purpose.

II. Translate the sentences marked by a star in part IV-B.

III. Write 6 sentences, using the following words:

1. Кличе.	4. Раптом.
2. Мовчить.	5. Свідок.
3. Неспокійний.	6. Стукануть.

Translation and Conversation.A.

Протягом тридцяти семи років союзний режим намагається завести в життя військову або майже (пів)військову дисципліну. Усі, здається, знають, якими крайніми способами здійснюються це завдання. Але проблема дисципліни в школі ще й тепер є однією з важливіших проблем, що приносить багато клопотів комуністичним керівникам.

Тема боротьби проти хуліганів у школі й поза школою є постійною темою педагогічних періодичних видань і навіть багатьох статей в центральних газетах.

В кожній міській і сільській школі є по кілька учнів з поганою поведінкою. Інколи причиною їхнього поганого поводження є самі вчителі, переважно недосвідчені педагоги, що не вміють знайти активних форм праці. Уроки таких учителів бувають нудні, не цікаві. Але основна причина лежить у самій союзній системі життя й освіти та виховання. Незадовільний матеріальний стан громадян руйнує* родину й виганяє дітей на вулицю. Там хулігани роблять із них своїх помічників.

Дуже цікавий, наприклад, той факт, що майже завжди найгірша дисципліна на уроках чужоземних мов. Це є прямим наслідком

---

* rains

того, що комуністична система намагається виховати дітей і молодь так, щоб воні ненавиділи все не совєтське. Вчителі іноземних мов почують себе так, ніби воні не мають у цій країні зовсім ніяких прав, ніби воні й справді не є громадянами цієї країни. На уроках учні стають особливо нечесні: не слухають учителів, б'ються, лежать під столами й поміж стільцями, плюються, свистять, штовхаються, ображують учителів тобто. Через це навіть добре учні не мають зможи добре вчити якусь іноземну мову, наприклад, англійську, французьку чи німецьку.

Для покарання недисциплінованих учнів існує система кар, як наприклад: зауваження, догана, сувора догана. Учнам з поганою поведінкою ставлять нижчі оцінки в перевідних та іспитових свідоцтвах, а інколи й виключають зі школи. Але все це мало допомагає.

Для перевиховання недисциплінованих дітей і звичайних хуліганів, що кинули школу й живуть на вулиці, існують спеціальні школи для "трудних дітей". А для тих дітей, що не мають батьків і рідних, що не хочуть вчитися й працевласти, відкривають спеціальні дитячі будинки. Дитячими будинками керує Міністерство Внутрішніх Справ. Режим у цих дитбудинках дуже суворий.

Translate the following sentences:

1. Can't you ask someone else to do this for you?
2. You better send for the doctor.
3. Are you for or against it?
- * 4. How much do you want for this suit?
5. What does he do for a living?
6. He was elected for four years.
7. There's one officer for thirty soldiers in this camp.
8. How much can I get for a karbovanets?
9. I work for a large factory.
10. She works for me as my secretary.
11. When does the plane leave for Odessa?
- * 12. I see this man for the first time.
- * 13. I can't answer this question, for I don't know anything about this matter.
14. That will be enough for the time being.
15. I'm looking for a job.
- * 16. It's hard for me to understand why did he do that.
17. It's time for us to go home.
18. It's time for dinner.
- * 19. I went out for cigarettes.
20. Do you know it for a fact?
21. He stayed there for a week.
22. The road goes straight for about a kilometer and then turns to the right.

INTERPRETING.

1. I heard you had been teaching in a Ukrainian school before you came to this country. Is that so?

2. Ви маєте рацію. Так, я вчителював в одній українській школі перед моїм приїздом до цієї країни.

1. It's very interesting. Would you like to tell me something about your schools?

2. Чому ж ні! Дуже радо. Що ви хочете знати?

1. I want to know what kind of school you have.

2. У нас були різні школи: десятирічки, інститути й університети.

1. How can you compare those schools of yours with our American school?

2. Звичайно ще не так легко, але я думаю, що українські школи можна порівняти до американських (з американськими) так: початкова школа дорівнюється вашій grammar school; семирічка - junior high school; десятирічка - senior high school; інститут - college і університет - university.

1. What schools in your country give secondary education?

2. Середню освіту дають десятирічки й технікуми.

1. What kind of school are those "технікуми" that you mentioned?

2. Технікуми в перекладі на англійську мову будуть technical schools, або trade schools. Ці школи дають середню освіту і виховують спеціалістів.

1. In a newspaper I read about the schools which are known as Ф.З.У. What kind of schools are they?

2. Ми називали їх фабрично-заводські школи. Це школи, де навчається фабрично-заводська молодь; тобто молоді люди, що працюють на фабриках і заводах. Вони вдень працюють а ввечері (вечором) вчаться, або навпаки.

1. Do these schools give secondary education?

2. Основне їхнє завдання - готувати звичайних кваліфікованих робітників.

1. Tell me, do you have colleges in your country?

2. Так. Ми маємо інститути, що є те саме, що вами колледжі.

1. Do you have also universities?

2. Чому ж ні? Зарах на Україні є сім університетів.

СЛОВНИК - VOCABULARY

активний, -а, -е, -і	/Adj./	active
битися	/Inf./	to fight, to scrap, to scrimmage
б'юся		
б'єшся		
б'ється		
б'ємся		
б'єтесь		
б'ються		
виганити - вигнати	/Inf./	to oust, to expel, to banish,
виганю	віжену	to fire
виганеш	віженеш	
виганє	віжене	
виганємо	віженемо	
виганєте	віженете	
виганяють	віженуть	
догана /к/		reprimand, rebuke
догани		
догори	/Adv./	up, upward/s/
докладно	/Adv./	in detail, at length
дисципліна /к/		discipline
зауваження /с/		remark, observation, rebuke, reprimand
звільнити - звільнити	/Inf./	to free; to release, to exempt
звільню	звільни	
звільнеш	звільниш	
звільнє	звільнить	
звільнємо	звільнимо	
звільнєте	звільните	
звільнють	звільнять	
змога /к/		possibility, opportunity

з'ясовувати	-	з'ясувати	/Inf./	to ascertain, to make clear, to explain
з'ясовую		з'ясую		
з'ясовуєш		з'ясуєш		
з'ясовує		з'ясує		
з'ясовуємо		з'ясуємо		
з'ясовуєте		з'ясуєте		
з'ясовуєть		з'ясуєть		

карбти	-	покарбти	/Inf./	to punish
карбю		покарбю		
карбеш		покарбеш		
карбє		покарбє		
карбемо		покарбемо		
карбите		покарбите		
карбуть		покарбуть		

крізь		/Prep./	through
-------	--	---------	---------

лазити		/Inf./	to climb, to clamber; to creep, to crawl
лажу			
лазим			
лазить			
лазимо			
лазите			
лазять			

лізти		/Inf./	to climb, to clamber, to creep, to scale
лізу			
лізем			
лізе			
лізemo			
лізете			
лізуть			

навмисно /навмисне/		/Adv./	on purpose, deliberately
---------------------	--	--------	--------------------------

напівофіційно		/Adv./	semi-officially
---------------	--	--------	-----------------

ненавидіти		/Inf./	to hate, to detest, to loathe
ненавиджу			
ненавидиш			
ненавидить			
ненавидимо			
ненавидите			
ненавидять			

нейский, -а,-е,-и	/Adj./	vague, obscure, indistinct
нудно	/Adv./	tediously, wearily
нудный, -а,-е,-и	/Adj./	tedious, boring, tiresome
ображати - образити	/Inf./	to offend, to insult
ображаю	образижу	
ображаш	образишь	
ображає	образить	
ображаемо	образимо	
ображаете	образите	
ображаютъ	образять	
оголосувати - оголосити	/Inf./	to announce, to advertise,
оголосую	оголосіу	to proclaim
оголосуеш	оголосиш	
оголосув	оголоситься	
оголосуемо	оголосимо	
оголосуете	оголосите	
оголосуютъ	оголосять	
плювати - плюнути	/Inf./	to spit
плюю	плюну	
плюш	плюнем	
плюб	плюне	
плюмо	плюнемо	
плюетe	плюнетe	
плють	плюнуть	
поведінка /к/		conduct, behaviour
поводження /с/		manners, conduct, behaviour
поводження		
Польща /ж/		Poland
поміж	/Prep./	between
програма /к/		program
програми		
ради	/Prep./	for the sake /of/
рудий, -а,-е,-и	/Adj./	ruddy, red-haired

свистіти -	свіснути	/Inf./	to whistle
свіштіу,	свісну		
свистити	свіснел		
свистіть	свісно		
свистимо	свіснемо		
свистите	свіснете		
свистить	свіснутъ		

слухати/ся/ /Inf./ to obey, to behave, to listen/to/

спеціаліст /ч/
спеціалісти

створювати - створити /Inf./ to create, to make; to found

створюю	створо
створюеш	створиш
створюєс	створить
створюємо	створимо
створюєте	створите
створюють	створять

стежити /Inf./ to watch; to spy

стежу
стежиш
стежить
стежимо
стежите
стежать

суворий, -а,-е,-і /Adj./ stern, hard, rough, severe, grim

угорбу /Adv./ up, upwards

упертий, -а,-е,-і /Adj./ obstinate, stubborn, head-strong
/man/

цікавість /ч/ interest

чесний, -а,-е,-і /Adj./ polite

штовхатися	/Inf./	to push one another, to elbow
штовхалися		
штовхавшися		
штовхаетися		
штовхасмося		
штовхастеся		
штовхаютися		
цирий, -а,-е,-и	/Adj./	sincere, frank, candid
широ	/Adv./	sincerely, frankly, candidly

U K R A I N I A N

Basic Course

Lesson 107

ЧАСТИНА I.

ДІАЛОГ.

Спірт.

ФЕДІР: По радіо передавали¹, що сьогодні о десятій
годині починається спортивна (спортова) олімпіада.
Хочем піти на стадіон?

ГАЛИНА: З охотою. Там можна буде весело провести час.²
Чи не взяти нам із собою Миколу?

ФЕДІР: Ми з ним умовилися³ зустрітися на стадіоні. Він
хоче подивитися волейбольні змагання. Але сьогодні
дме сильний вітер. Це буде перешкоджати грі.

ГАЛИНА: Ти знаєш, я іду на стадіон упірше. Здається,
туди треба довго йхати?

ФЕДІР: Півгодини юзди трамваем⁴ і потім п'ять хвилин
пішки. Треба йхати спочатку шостим номером, а
потім дев'ятим.

ГАЛИНА: Я в спорті розумію так багато, як баран в
алтеці. Але поїду подивлюся охоче.

ФЕДІР: В такому разі поспішаємо. Трамвайна зупинка
тут за рогом.

Віля стадіону.

ГАЛИНА: Боже, який натовп біля нас! Як ми дістанемо
квитки?

ФЕДІР: Я дістáв квиткí заздалегíдь, бо не люблю стояти в чéрзі по дéкілька годин.

ГАЛИНА: Отже, ми можемо заходить всерéдину (до серéдини)?

ФЕДІР: Очевидно. Нам треба зайти чéрез лéвий вхід, бо наші місця на лéвій трибуні.

На стадіоні.

ГАЛИНА: Люди вже почали виповнювати стадіон. Я думаю він розрахований тýсяч на тридцять глядачíв⁵.

ФЕДІР: На п'ятдесят. Еачиши того чоловíка, що має рукою?

ГАЛИНА: Той висóкий юна́к у червоній майці?

ФЕДІР: Так. Це - Крамаренко, чемпіон республіки з бігу на сто метрів.⁶

ГАЛИНА: Гарний хлопець. О котрій годині відкриття олімпіади?

ФЕДІР: О десятій. Хіба ти не чула по радіо? Олімпіада розпочнеться урочистим парадом?

ГАЛИНА: Всі спортсмени пройдуть повз трибуни (мýмо трибун)?

ФЕДІР: Так. Пройдуть, несучи прапорí своїх спортивних клубів і організацій.

ГАЛИНА: Дивíсь! Пéрша колона вже виходить. А он і друга, і третя... Хто йде спéреду (попéреду)?

ФЕДІР: Це динамовці. Спортивне товариство "Динамо".

За ними йде "Спартак", третя колона - "Локомотив".

ГАДИНА: Як гарно йдуть! Але їх дуже багато. Неваже вони всі будуть виступати?⁸

ФЕДІР: Так. Всі вони будуть брати участь у змаганнях.⁹

Я був на попередній олімпіаді. Учасників було не менше.

(продовження буде)

-
1. It was broadcasted /by radio reported/..
  2. ... have a good time /enjoy/, /happily spend time/.
  3. We agreed /we with him agreed/.
  4. Half-hour streetcar ride.
  5. I think it can accomodate /calculate for/ 30.000 people.
  6. 100 m.dash champion of republic.
  7. Olympiad will start with gala parade.
  8. Are really all of them going to perform?
  9. They are all going to participate in competition .

Par. 1. The preposition ПІД.

The preposition під is used with the accusative and instrumental cases. Used with the accusative case, the verb indicates motion and the object of the preposition indicates goal or destination.

Вона поставила свої
пантоплі під ліжко.

She put her slippers
under her bed.

With the instrumental case the object refers to location but the verb does not indicate motion.

Під деревом сидить
старий дід.

An old grand-father is
sitting under the tree.

Certain Ukrainian expressions with the preposition під are translated as follows:

під командою	- under command
під носом	- under one's nose
під Харковом	- near Kharkiv
під містом (за містом)	- in the suburbs
під рукою	- at hand
йому під сорок років	- he is about forty
під вечір (над вечір)	- towards evening
під новий рік	- on New Year's Eve.
під червоне дерево	- in imitation of mahogany
приміщення під контору	- a place for an office
поле під картоплею	- potato-field
їхати під гору	- to go downhill
бій під Полтавою	- the battle of Poltava

під знаком питання	- not certain, open to question
під п'яну руку	- in a state of intoxication
під час	- in the time of
під чаркою	- in one's cups
під кінець дня /робку/	- toward evening /at the end of the year/
під осінь	- toward autumn
посадити /взяти/ під арешт	- to put under arrest

Par. 2. The preposition з-під.

The preposition З-ПІД is always used with the genitive case. It is translated as "from under":

Він уявив книгу з-під столу. He took the book from under the table.

Certain Ukrainian expressions with the preposition З-ПІД are translated as follows:

з-під носа	- from under one's nose
пляшка з-під вина	- a wine-bottle
скринька з-під мила	- soap box

Par. 3. The preposition НАД/ПОНАД/.

The preposition НАД/ПОНАД/ requires the instrumental case when the verb indicates location.

Пташки літають над лісом. The birds are flying over the forest.

Note 1. The accusative case is used in expressions like

Я люблю її над/понад/ усє. I love her to the utmost.

Note 2. In expressions which consist of a number and a noun /in the meaning "over"/ the preposition понад is used only.

Я чекав на нього
понад дві години.

I waited on him over two hours.

Ми взяли в полон понад
три тисячі солдатів і
офіцерів.

We captured over 3000 soldiers and officers.

Ця річ коштує понад
п'ятдесят карбованців.

This thing costs over 50 karbovanetses.

Note 3. The preposition понад also has the meanings: "above and "along".

Солдати йшли понад
річкою.

The soldiers were going along the river.

Note 4. The preposition над changes to наді before мною.

Сонце стояло прямо
наді мною.

The sun stood right above me.

/понад/ Certain Ukrainian expressions with the preposition над are translated as follows:

· працювати над чимсь	- to work at something
понад /над/ мої сили	- beyond my power
понад /над/ рівень моря	- above sea-level
понад /над/ план	- in excess of the plan
понад /над/ берегом	- along the coast /bank/

Par. 4. The preposition крім.

The preposition крім is always used with the genitive case. It means "besides", "except", "but".

Про це ніхто не знає,
крім професора.

No one knows that, except the professor.

Certain expressions in Ukrainian with the preposition крім
are translated as follows:

крім того	- besides that, moreover
крім того, навіщо він писає?	- then again, why did he write?

Par. 5. The preposition після.

The preposition після is always used with the genitive case.
It means "after".

Я прийду до вас після обіду.	I'll come to you after the sinner.
---------------------------------	---------------------------------------

Certain Ukrainian expressions with the preposition після
are translated as follows:

після чого	- whereupon
після цього	- hereupon
він прийшов після всіх	- he came last
залишити після себе	- to leave behind one
після завтра	- day after tomorrow
	-

Par. 6. The verb умовитися.

The verb умовитися /to agree/ is usually followed by the
preposition з + instr.

Ми умовилися з Петром зустрітися в театрі.	I and Peter agreed to meet in the theatre.
---	---

Par. 7. The expression брати участь.

The expression брати участь /to take a part/ requires the
locative case.

Він бере участь у громадському житті.	He takes part in social life.
--	----------------------------------

P A R T III.

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian:

Several years ago they built a large stadium near our town. There very often they have football and volley-ball matches, various sport competitions and sometimes even Olympic games. The stadium is built to seat twenty-five thousand persons. My wife has taken part in sports for a long time. She often takes me with her to the stadium when there are interesting competitions. We go there by streetcar. At first we go on number seven; then we change to number eleven. As for me, I'm not an expert in sports. When I was a young boy I dreamed of becoming a ping-pong champion, but later I recognized that I was very far away from being a champion. And do you like to go to the stadium? How do you like the gala parades when the athletes /sportsmen/ walk column after column through the sport-field, carrying flags of various colors? I like all these things very much. There's only one thing I don't like, and that is when the sportsmen also carry many portraits. Of whom? You know very well of whom. Think and you'll guess whom I mean.

II. Translate the sentences marked by the star in part IV-B.

III. Write 6 sentences, using the following words and phrases:

1. Ковбаса.	4. Посуд.
2. Недавно.	5. Мене цікавить...
3. Німб.	6. Я цікавлюся...

Translation and Conversation.A.

В листопаді 1956 року відбудеться світова спортивна олімпіада. Кожного четвертого року спортсмени з усіх країн з'їжджаються до якби-небудь однієї країни, щоб взяти участь у різних спортивних змаганнях.

Назва - "олімпіада" утворилася від назви міста Олімпія в Греції, де за давніх часів відбувалися (також кожного четвертого року) великі спортивні гри. Ці гри розпочиналися бігом із смолоскипами на далеку віддалю (на даліке віддалення), а в їхній програмі були різні змагання з бігу, з боротьбою тощо. Переможці цих змагань одержували нагороди, а в рідних містах їх чекала урочиста зустріч.

Кожна країна посилає на олімпійські змагання найкращих спортсменів, що показують свої персональні успіхи й боронять честь своєї країни. Кожен з них має стати чемпіоном.

Але зовсім інакше завдання мають совєтські спортсмени. Протягом довгого часу їм зовсім не дозволяли бути учасниками світових олімпіад. Після останньої війни керівники комуністичного режиму почали висилати їх свої команди. Їхня участь розрахована на пропаганду. Совєтські спортсмени обов'язково мусять бути переможцями. Це їхній державний обов'язок, і

где чекає того, хто його не виконає або виконає не так, як хочуть начальники.

Спорт у комуністичних країнах є справді масовий, але він є тільки частиною масової військової підготовки, метою якої - готування солдатів для новобудованої війни проти вільного світу. Тому олімпіади й звичайні спортивні змагання, що їх часто влаштовують тепер на стадіонах України, дуже подібні до військових парадів, а спортивні товариства - це ніби окремі частини війська.

Добить часто є справді спортивні товариства, що існують поза військовими частинами, мають у своєму складі багато військових або міліціонерів. Таким товариством є, наприклад, "Динамо". Вони майже зовсім складається із службовців міліції або Міністерства Внутрішніх Справ.

B.

Translate the following sentences:

- * 1. He always keeps his shoes under the bed.
- 2. He's just under fifty.
- 3. I keep these things under lock and key.
- 4. She's been under a doctor's care for several years now.
- * 5. I served under his command.
- 6. They used to live one floor below us.
- 7. The battle near Kyiv was in September .

8. The road goes downhill now.
9. We had to walk in the rain all day long.
- * 10. What does it mean to you?
11. He took his shoes out from under the bed.
12. He showed a revolver from under his coat.
13. They took it right from under my hands.
- * 14. Somebody took the pillow out from under my head.
15. Many birds flew over the village.
16. He spent the whole night over his bottle
- * 17. A very larg family lives above us.
18. He's already been working on his invention for a year.
19. Why do you laugh at him?
- * 20. We could see an enemy flag above the city center.
21. Besides me my brother and sister will be there.
- * 22. There was no one there except you.
23. In addition to food, he also brought brandy and beer.
- * 24. I don't trust anybody except you.
- * 25. Besides that, I have to prepare all my things.
26. Come to us right after dinner.
27. May I see you tomorrow at 2 o'clock in the afternoon.
28. I'll see you after the lessons.
- * 29. After breakfast we went to the city.

СЛОВНИК - VOCABULARY

Австралія /x/	Australia
біг /ч/	run; race
виступа́ти - виступи́ти /Inf./	to come forward, to advance; to perform
висту́паю	висту́плю
висту́па́ш	висту́пиш
висту́пае	висту́пить
висту́пáмо	висту́пимо
висту́пáсте	висту́пите
висту́пáють	висту́плять
відда́ль /x/	distance, space; interval
відкритт́я /с/	opening; discovery
відкритт́я	
волейбо́льний, -а, -е, -и /Adj./	volley-ball
Гре́ція /x/	Greece
давні́й, -я, -е, -и /Adj./	ancient, old
динамі́вець /ч/	member of the "Dynamo" club
динамі́вці	
"Динамо"	"Dynamo"
дути	/Inf./ to blow
дму	
дмеш	
дме	
дмемо	
дмете	
дмуть	
заздалегі́дь /Adv./	beforehand, in advance
змаганн́я /с/	competition, contest, rivalry
змаганння	
У́ча /ч/	driving, riding
майка /х/	sleeveless undershirt
майки	
масовий, -а, -е, -и /Adj./	mass, compulsory, numerous

махати	/Inf./	to wave, to flap
махато		
махасш		
махас		
махасмо		
махасте		
махаютъ		
натовп /ч/ натовпи		crowd, throng
олімпіада /х/ олімпіади		olympiad
олімпійський, -а, -е, -і /Adj./		Olympic
Олімпія /х/		Olympia
парад /ч/ паради		parade
переможець /ч/ переможці		conqueror, winner, victor
попереду	/Adv./	in front, at/from/ the front, before
прапор /ч/ прапори		banner; flag; ensign; standard
пропаганда /х/		propaganda
республіка /х/ республіки		republic
розрахований, -а, -е, -і /Adj./		calculated, reckoned, computed
середина /х/		middle, midst
смолоский /ч/ смолоскіпи		torch
"Спартак"		"Spartak"/club/
спереду	/Adv./	in front
спорт /ч/		sport
спортивний, -а, -е, -і /Adj./		sport, athletic
спортивий, -а, -е, -і /Adj./		sport, athletic
спортсмен /ч/ спортсмени		sportsman, athlete

стадіон /ч/
стадіони

stadium stadium

товариство /с/
товариства

company; society; association

трибуна /ж/
трибуни

stand; rostrum

умовлятися - умовитися /Inf./
умовляюся умовлюся
умовляєшся умовившся
умовляється умовиться
умовляємося умовимося
умовляєтесь умовитеся
умовляються умовляться

to agree; to arrange;
to settle

урочистий, -а, -е, -и /Adj./
учасник /ч/
учасники

solemn, pompous, triumphal;
gala

участь /х/
чемпіон /ч/
чемпіони

part, participation, share,
champion partnership

юнак /ч/
юнаки

youth, young man

U K R A I N I A N

Basic Course

Lesson 108

ЧАСТИНА І.

ДІАЛОГ.

(Продовження.)

ГАЛИНА: Як вони гарно йдуть під звуки маршу.¹ Духовий оркестр грає дуже гарно.

ФЕДІР: Зверні увагу на центральну трибуну. Все начальство нашого міста зібралося там.

ГАЛИНА: О, розвиткові фізичної культури приділяють велику увагу.² Готують міцні кадри для армії.

ФЕДІР: Ясно. Власне (саме) тому організовують олімпіади.

ГАЛИНА: В галузі спорту наша країна досягла високого рівня.³ Наші спортсмени й спортсменки встановили низку (ряд) світових рекордів.⁴

ФЕДІР: Тобі не здається, що сьогодні серед публіки (серед глядачів) переважають жінки?

ГАЛИНА: Можливо тому, що сьогодні гарний день. Світить сьогодні дуже ясно.

ФЕДІР: Збраз починаються змагання з легкобі атлетики. Перший номер - масові гімнастичні вправи.

ГАЛИНА: Я також колись захоплювалася гімнастикою. Дивись, вони стали так, що вийшло слово "Спартак".

ФЕДІР: А тепер зробіли кілька чудових пірамід.

ГАЛІНА: Що це за прилади ставлять там на площі?

ФЕДІР: Це турнік, кобила й паралельні брусья.

ГАЛІНА: А що відбувається он там збоку?

ФЕДІР: Там змагаються в стрибках у висоту й у довжину.

ГАЛІНА: А ось і Микола з дружиною. Добриден, добриден.

Вачу, що ви прогавили початок.

МИКОЛА: Добриден. Не прогавили, а просто не могли пройти сюдій через великий натовп.

ФЕДІР: Сідайте швидше. Ольго Семенівно, чи вам добре видно?⁵

О.С.: Дякую, добре. Я хотіла приїхати десь пополудні, але Микола не погодився й потягнув мене майже силоміць.

ГАЛІНА: Дивіться, дивіться. Один спортсмен стрибнув, упав і розірвав собі труси.

ФЕДІР: Ліпше дивіться не на дурниці, а на змагання. Он там один хлопець метнув диск через усе поле. Думаю, що він встановив рекорд.

МИКОЛА: Я знаю його. Це робітник (із) нашого заводу.

Він півроку тренувався перед олімпіадою.

ФЕДІР: Досятнє тренування має колосальне значення.

1. Іти́ під звуки́ маршу -

- to march with the music

2. Розвиток фізичної культури -

- physical culture development

3. Приділяти /кому́-небудь або чому́-небудь/ увагу -

- pay attentions, to pay heed

4. Встанови́ти рекорд -

- set a record

5. Мені /йому, ти.../ ви́дно

Мені /йому, ти.../ не ви́дно -

- I /he, ... / can see

I /he, .../ can't see /to-me not visible/

P A R T   II.

GRAMMAR.

Par. 1. The preposition ПО.

The preposition ПО requires the accusative and locative cases.

ПО corresponding to "for" in "to go for" /"to fetch"/ requires the accusative of the substantive following it.

Вона́ пішлá по воду́
/по хліб/.

She went for /to fetch/
some water /some bread/.

ПО corresponding to "along" requires the locative:

Хлóпцí йдуть по
дорозí /-дорогою/.

The boys are going
/walking/ along the
road.

Човен пливе по
водí.

The boat is floating
on the water.

Note that the ending -y is used for masculine nouns:

Він ходíв по кори-
дору.

He was walking along
the corridor.

Вона́ бігала по
місту.

She was running along
/around/ the city.

ПО takes the locative when its object refers to time:

Він повернувся по обіді
/після обіду/.

He returned after the
dinner.

Ми пішли додому по
закінченні лекції.

We went home after the
end of the lessons.

Days of the week and parts of the day /in the plural form only/
require the object in the locative case.

Він ходíть у кіно
по суботах.

He goes to movies on
Saturdays.

Вона́ любить співати
по вечорáх.

She likes to sing in
the evenings.

Certain Ukrainian expressions with the preposition по are translated as follows:

їздити по країні	- to journey through a country
ударити по голові	- to strike on the head
по всьому	- all over
по всьому світу	- all over the world
по обидва боки	- on both sides
по пошті /поштою/	- by post
по залізниці /залізницею/	- by train, by rail-road
по телефону /телефоном/	- by telephone
по телеграфу /телеграфом/	- by telegraph
по радіо	- by radio
по змозі /по можливості/	- if possible
по суті	- in fact
висловлюватись по суті чогось	- to speak on the subject
по карбованцю за кіло	- at a karbovanets a kilogram
по троє в ряд	- in rows of three
по три яблука на кожного /кожному/	- three apples apiece
по десять кілометрів на годину	- at the rate of ten kilometers per hour
по коліна	- to one's knees
по пояс	- up to one's waist
з травня по жовтень	- from May to October
по п'яте січня	- to the first of January
по цей час	- up to this time
по цей бік /по той бік/	- on this side /on that side/

по праву / ліву/ руку	- at the right /left/ hand
по дорозі / йдучий в банк, зайдов по дорозі до пристояла/	- occasionally /while going to the bank, I visited my friend/
жити по сусідах /по людях/	- to live in neighbors' homes
наказ по дивізії	- division order /order for division/
товариш по зброй	- a friend in arms /of weapon/
лікар по внутрішніх хворобах	- a doctor in internal diseases
по порядку	- in order
по черзі	- in turn
бачити по очах	- to see from one's eyes
ця праця не по мені	- this work is not for me
вогонь по ворогові.	- a fire upon the enemy
видати грошей по чеку	- to cash a check

Memorize:

по-англійському /по-українському.../	- in English, in Ukrainian
по-моєму /по-вашому.../	- in my /your.../ opinion

Par. 2. The preposition ВЗДОВЖ.

The preposition ВЗДОВЖ means "along", "alongside" and takes the genitive case.

Ми їхали вздовж берега

We were driving along the coast /bank/

Certain Ukrainian expressions with the preposition ВЗДОВЖ are translated as follows:

вздовж спини	- along the back
шлях уздовж берега ріки'	- the road by the river

вздовж і впоперек	- far and wide, in all directions
знати вздовж і впоперек	- to know a thing thoroughly, to know the ins and outs

Par. 3. The preposition перед.

The preposition перед means "in front of" and "before" /not long before or immediately before/. It is followed by the instrumental case:

Він стояв перед жінками.

He was standing in front of the women.

Це було перед обідом.

It was just before dinner.

Certain Ukrainian expressions with the preposition перед are translated as follows:

Я пробачився перед нею.

I apologized to her.

перед дверима

- before /in front of/ the door

він відповідає перед законом

- he is answerable to the law

Par. 4. The preposition між/поміж/.

The preposition між/поміж/ means "between" and "among". It is used with the instrumental case if the verb does not indicate motion.

Ріка знаходиться між двома горами.

The river is located between two hills.

Він живе між добрими людьми.

He lives among good people.

If the preposition між is used with a verb that indicates motion, it is followed by the accusative case:

Він удалив його між очі
/- межі очі/.

He struck him between the eyes.

Камінь упав між
коні.

The stone fell among the
horses.

Certain Ukrainian expressions are translated into English as follows:

/по/ між двох вогнів	- between two fires
між іншим	- by the way, passingly
між нами	- between you and me
/по/ між дверима і вікном	- between the door and the window
/по/ між вікнами	- between the windows

Par. 5. The verb досягати.

The verb досягати /to reach, achieve/ is followed by the genitive case.

Вона досягла великої
успіху.

She achieved great
success.

Par. 6. The verbs захоплювати and захоплюватися.

The verb захоплювати /to take possession/ is followed by the accusative case.

Ворог захопив частину
нашої землі.

The enemy occupied a
part of our country.

The verb захоплюватися /to be absorbed/ is followed by the instrumental case.

Вона захоплюється
спортом.

She is absorbed in sport.

Він захоплюється
нею.

He is enthusiastic about
her.

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian:

They pay a lot of attention to the development of sports /physical culture/ in our country. This is because our country has a large army. An army needs healthy and strong soldiers. In the European Olympic games our sportsmen set many world records and took first place. The country spends much money on sports. Thousands of sportsmen receive a salary from the state and they are occupied only with sports. They don't work in factories or mills. Sports is their trade /profession/. Yesterday at the stadium "Dinamo" some gymnastic exercises took place. Boys and girls, dressed in sport shirts and shorts, turned left or right on command, and all as if one person they raised hands, jumped, and so on. The windows of my apartment face toward the stadium, and I often see the sportsmen exercising in running, high-jumping or broad-jumping, and also on horizontal, horse, and parallel bars.

II. Translate the sentences marked by a star in part IV-B.

III. Write 5 sentences, using the following words:

1. Шинка.
2. Вирішив.
3. Випадково.
4. Досі.
5. Знайшов.

A.

Розвиткові фізичноти культури в країнах з комуністичним режімом приділяють велику увагу. Майже в усіх містах і селах, в усіх установах і на заводах чи фабриках організовують спортивні команди, відділи спортивних товариств, роблять спортивні майданчики й стадіони, влаштовують змагання й олімпіади. Людина з заходу може подумати, що це соєтське начальство так дбає про здоров'я й силу своїх громадян. Однаке, познайомившись більше із цією справою, побачимо зовсім іншу картину. Фізична культура, як і багато інших речей у цих країнах, є тільки способом підготовки людей до служби в армії і до тяжкої праці. Тому не дивно, що основою соєтської системи фізичної культури є виховання в спеціальні вправи, а потім іспити на значок "Готовий до праці й оборони". В школах, наприклад, до цих вправ і іспитів молодь притягають майже силоміць.

Кожен, хто здає іспит на цей значок, повинен виконати цілу низку норм з окремих видів спорту: гімнастичні вправи; біг на 100-200-500 і більше метрів, а також на далішу відстань - 3 і 5 кілометрів; стрибки у висоту й у довжину, легка атлетика (вправи на турніку, на кобілі або на паралельних бруссях), метання диску, стрільниця з гвинтівки й кулемета тощо.

6 три роби цих норм для дітей і молоді різного віку.

Для дітей і юнаків від 13 до 16 років ці норми звуться "Будь готовий до праці й оборони". Так звуться і значок, який одержують ті, що здають іспит.

Для студентської молоді і для учнів старших класів середніх шкіл є лігший і важчий типи іспитів. Ті, що здають іспити з лігшого типу, одержують значок "Готовий до праці й оборони - I". За важчий тип одержують "ГПО-2".

Крім тих вправ, що ми про них говорили вище, здаючи іспит на значок "Готов до праці й оборони", кожен повинен зробити марш на 15-35 кілометрів, повинен уміти добре плавати й гребти вёслами тобто.

B.

Translate the following sentences:

- * 1. You have to drive slowly on this road.
- 2. He hit him on the head.
- 3. On holidays we usually go out of town.
- 4. They get paid by the hour.
- 5. You can go there by boat or by train.
- 6. I was saving this money karbovanets by karbovanets.
- 7. He's been all over the world.
- 8. These apples are five cents apiece.
- 9. The soldiers lined up four in a row.

10. What are your first name and patronymic?
11. He's a schoolmate of mine.
- * 12. Call /phone/ me tomorrow.
- * 13. In my opinion he was right.
14. Follow the road along the river.
- * 15. There are beautiful trees growing along this street.
16. The commanding officer was riding alongside the columns of his troops.
- * 17. Someone's auto stood in front of his house.
- * 18. Didn't you see me? I sat in front of you.
19. I saw her just before I went to the front.
20. Check gas and electricity before you leave.
21. A difficult problem was before us.
22. Take one pill before going to bed.
23. I'll be at your place between two and three.
24. There can't be any comparison between them!
25. We have distributed the food among poor people.
26. I'm through with you¹.
27. Keep it to yourself².

---

1. Між нами все закінчено.

2. Нехай це буде між нами.

атлēтика /x/

athletics

брүсса /Pl. only/

parallel bars

власне

/Adv./ properly, strictly

встановлювати - встановити /Inf./ to establish, to set up

встановлюю встановлю

встановлюш встановивш

встановлюс встановить

встановлюмо встановимо

встановілостє встановите

встановлють встановлять

галузь /x/

branch, field, sphere

галузі

гімнастика /x/

gymnastics

гімнастичний, -а, -е, -і

/Adj./ gymnastic

глядач /ч/

spectator

глядачі

диск /ч/

discus; disk

диски

досягати - досягти,

/Inf./ to reach, to attain,

досягай досягну

to achieve

досягаеш досягнеш

досягаєс досягнє

досягаємо досягнемо

досягаєте досягнете

досягаїть досягнуть

духовий, -а, -е, -і

/Adj./ wind; brass/band/

захоплюватися - захопитися /Inf./ to be carried away, to be

захоплююся захопліся thrilled; to be delighted;

захоплюшся захопившся to be enthusiastic

захоплюється захопиться

захоплюємося захопимося

захоплюєтесь захопитеся

захоплюються захопляться

збоку

/Adv./ from the side; sideways,
beside

звук /ч/ звуки	sound
значок /ч/ значки	sing, emblem; badge
кобила /х/	horse; mare
колосальний -а, -е, -и /Adj./	colossal, enormous
легка атлетика /х/	field athletics
марш /ч/ марши	march
метати - метнути	/Inf./ to throw, to cast, to fling
метаю	метну
метаєш	метнеш
метає	метне
метаємо	метнемо
метаєте	метнете
метають	метнуть
начальство /с/	authorities, chiefs
нізка /х/ нізки	file, string, chain, line
організовувати - організувати /Inf./	to organize
організовую	організу
організовуєш	організуєш
організовує	організує
організовуємо	організуємо
організовуєте	організуєте
організовують	організують
однак /одначе/	/Conj./ but, however
оркестр /ч/ оркестири	band, orchestra
переважати	/Inf./ to predominate, to prevail
переважаю	
переважаєш	
переважає	
переважаємо	
переважаєте	
переважають	

піраміда /х/
піраміди

pyramid, stack /arms/

приділяти -	приділити	/Inf./ to spare, to give
приділяю	приділю	
приділяш	приділиш	
приділяє	приділить	
приділяємо	приділимо	
приділяєте	приділите	
приділяють	приділять	

прогáвлевати -	прогáвити	/Inf./ to miss
прогáвлюю	прогáвлю	
прогáвлюеш	прогáвши	
прогáвлює	прогáвить	
прогáвлюємо	прогáвимо	
прогáвлюєте	прогáвите	
прогáвлюють	прогáвлять	

попóлудні /Adv./ in the afternoon; P.M.

пúбліка /х/ public

рекорд /ч/ record

рíвень /ч/ level, standard

розвиток /ч/ development, progress

розривати -	розірвати	/Inf./ to tear, to break apart
розриваю	розірву	
розриваш	розірвеш	
розриває	розірве	
розриваємо	розірвемо	
розриваєте	розірвете	
розривають	розірвуть	

силомíць /Adv./ by force, forcibly; under compulsion

світити /Inf./ to shine; to give light

свічу

світиш

світить

світимо

світите

світять

спортсмénка /x/
спортсмénки

athlete /female/

стрибóк /ч/
стрибки

jump, leap; broad jump

тренувáння /c/
тренувáння

training; drill

тренувáтися - потренувáтися /Inf./ to train

трену́юся

трену́шsя

трену́стsя

трену́смsя

трену́стsя

трену́ютsя

труси́ /Pl.only/

shorts

турнíк /ч/

horizontal bar

U K R A I N I A N

Basic Course

Lesson 109

ЧАСТИНА І.

ДІАЛОГ.

/продовження/

МИКОЛА: Кілька років тому я також брав участь у невеличких змаганнях.

ФЕДІР: Що ти кажеш? Чому ти ніколи про це не розповідаєш?
Які це були змагання?

МИКОЛА: Чемпіонат аматорів на першість з пінг-понгу.¹

О.С.: Він зайняв останнє місце і навіки /назавжди/
розчарувався в спорті.

МИКОЛА: Не в спорті, а в своїх здібностях. Однак ще я не
погано бігаю на ковзанах /коньках/² і краще від
багатьох ходжу на ліхвах /ліжах/.³

О.С.: Ти також чудово плаваєш. Минулого року ти проплив
без зупинки майже п'ять кілометрів.

ГАЛИНА: Хлопці, увага! Починається біг на коротку
дистанцію. Бігуні вийшли на старт.

МИКОЛА: Цікаво, який буде результат бігу на 100 метрів.
Рекорд минулого року - 10,8 секунди.

О.С.: Чуєте, чуєте? Легкоатлет Жученко пробіг сто
метрів за 10,3 секунди. Першокласний бігун!

ФЕДІР: Я його знаю. Він також добрий боксер. Буде
брести участь у змаганнях з боксу в легкій вазі.

МИКОЛА: В центрі поля починається змагання в теніс. Як гарно вони грають. Важко слідкувати за рухом ракеток. Який удар!

ГАЛИНА: Он той білявий стрункий хлопець це - відомий рекордсмен Сушко.

МИКОЛА: А проти нього грає заслужений майстер спорту Новак.

О.С.: Мені здається, що він нерв'ється. Він грає сьогодні чомусь дуже нервово.

ФЕДІР: Якщо Сушко скористується моментом⁴, то виграс.

МИКОЛА: Справді, Новак сьогодні якийсь не рішучий і недостатньо швидкий. Вже тричі промахнувся.

О.С.: Сушко повністю захопив ініціативу.⁵

ГАЛИНА: Ясно, що перевага на боці Сушки.⁶ Шкода Новака. Думаю, що справа в віці. Сушко молодший на сім років.

МИКОЛА: Молодість перемагає. Старість - не радість. Чуєте? По радіо оголошують перемогу Сушки.

ФЕДІР: Я бачив раніше, як грає Сушко.⁷ Сьогодні він грав значно /даліко/ краще, ніж я чекав.

ГАЛИНА: Ніколи не сподівалася, що Сушко виграс, а Новак програс. Оголошують перерву до першої години. Після обіду - футбольний матч. Ходімо в буфет!

/продовження буде в наступному томі/

1. чемпіоном /змагання/ на п'ершість з волейболу
/з баскетболу ... / -
- competition for the volleyball /basket-ball.../ championship
2. бігати на ковзанах /коњках/ -
- skate /to run of skates/
3. ходити на лижвах /лижах/ -
- to ski /to walk on skies/
4. скористуватися моментом -
- to take advantage of a moment
5. захопити ініціативу -
- to take initiative
6. перевага на моєму /на вашому, на його.../ боці -
- advantage on my /your, his.../ side
7. я бачив, як він /вона, вони.../ грає -
- I saw him /her, them.../ playing
/I saw how he plays/.

GRAMMAR.

Par. 1. The preposition без.

The preposition без /without/ always takes the genitive case.

Вона живе без
друзів.

She lives without
friends.

Без хліба не можна
жити.

One can't live without
bread.

Certain Ukrainian expressions with the preposition без are translated as follows:

зрозуміло без слів - it goes without saying

рік без двох днів - a year less two days

без дати - no date

без дурниць! - no nonsense now!

Par. 2. The preposition проти.

The preposition проти /against/ always requires the genitive case.

Він висловлюється
проти мене.

He speaks /makes speech/
against me.

Зелене дерево стоїть
проти будинку.

The green tree stands in
front of the house.

Certain Ukrainian expressions with the preposition проти are translated as follows:

проти вітру - against the wind

проти течії - against the current

за і проти - for and against
pro and con

битися проти когось - to fight against one

я нічого не маю проти	-	I have nothing against it I don't mind I have no objection
ви нічого не маєте проти, якщо я закурю цигарку?	-	do you mind my smoking?
вона сіла проти вікна	-	she sat facing the window
проти моїх сподівань все вийшло добре	-	contrary to my expectations all went well
десять шансів проти одного, що він прийде	-	it is ten to one that he will come
проти руху годиннико- вої стрілки	-	counter-clockwise

Par. 3. The preposition *сéред*.

The preposition сéред /among, in the middle of/ always takes the genitive case.

Солдати стоять *сéред*
майдану.

The soldiers are
standing in the middle
of the square.

Сéред солдáтів стоїть
командир.

The commanding officer
is standing among the
soldiers.

Certain Ukrainian expressions with the preposition сéред are translated as follows:

сéред білого дня	-	in broad daylight
сéред вулиці	-	in the open street
сéред ночі	-	in the dead of night
сéред снігів	-	amid the snows

Par. 4. The preposition *ради*.

The preposition ради /for the sake of/ is always followed by the genitive case.

Він робить це *ради* мене.

He does it for my sake.

Par. 5. The preposition про.

The preposition про /about, of/ always takes the accusative case.

Про що ви розмовляєте?

What are you talking about?

Я говорю про свою
дружину.

I'm speaking of /about/
my wife.

Certain Ukrainian expressions with the preposition про are translated:

про нього погано говорять	- he is spoken of badly
він говорить про математику	- he spoke on mathematics
я про нього нічого не знаю	- I know nothing about him
про мене ...	- as you like, as you choose as you please

Par. 6. The verb розчаруватися.

The verb розчаруватися /to be disappointed/ is followed by the locative case.

Вона розчарувалася
в ньому.

She is disappointed in
him.

Par. 7. The verbs лазити - лізти, плавати - пливти/плісти/.

The verb лізти means "to climb in one definite direction" while the verb лазити means "to climb habitually or repeatedly or in more than one general direction". /For the conjugation of these verbs see the vocabulary list of lesson 106./

Він лізе на гору.

He is climbing on the
hill.

Він лазить на
гбру щодні.

He climbs on the hill
everyday.

The above distinction also applies to verbs плявати - плівти
/плисти/.

Я пліву.

I am swimming

Я плаваю щодні.

I swim every day.

PART III.

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian:

I'm an amateur sportsman but my brother is a professional one. He doesn't work anywhere and exercises only in sports. All day long he trains young boys and girls. He prepares them for sport competitions. I work as a tailor at the factory where they sew clothes. I take part in sports, when I have free time. I like ping-pong; but in the winter I like hockey. I swim pretty well; I also ski well and skate. Once I tried boxing but I received such a blow on my stomach that I completely blacked-out and I ceased having interest in that sport. I also tried running the 100-meter race, but it came to light that my lungs cannot stand such strain. I started breathing heavily, heart started to beat rapidly and I couldn't run any longer. And besides that, my age is a big obstacle, too. I'm in my late forties. Age is running and, as you know - age isn't a pleasure. Alongside old age come different diseases, and so comes a sorrowful time. Some people say that youth begins after the age of sixty. Do you agree with that?

II. Translate the sentences marked by a star in part IV-B

III. Write 6 sentences, using the following words and phrases:

1. Невже.	4. Порожній.
2. Нарешті.	5. На продаж
3. Оглянути.	6. Я певен, що...

Translation and Conversation.A.

В лютому місяці 1956 року закінчилися світові змагання з یади й стрибків на лижах з трампліну, з یади на ковзанах, з гри в хокей та інших подібних родів спорту, що ними звичайно займаються взимку. Ці змагання були частиною Сьомої Світової Олімпіади, що відбудеться в листопаді 1956 року. Тому що в цей час у Австралії весна, олімпійський комітет вирішив перенести змагання з цих родів спорту на зиму і влаштувати їх у Європі.

Як і завжди, кожна країна послала на ці змагання своїх найкращих спортсменів. Багато з них - це тільки аматори спорту, що займаються ним у вільний від навчання або від праці час.

Совєтська команда була однією з найбільших. Її учасники - це професійні спортсмени: чемпіони, рекордсмени, заслуженні майстри спорту, що вже по кілька разів брали участь у подібних змаганнях і здобували по кілька перемог.

Спортсмени західних країн дуже дивувалися з того, що майже половина цих "чемпіонів" зовсім не приймала участі в змаганнях, а виконували якусь іншу службу. Часом їх можна було бачити, як вони тримали охорону біля готелю "Три хрести", де зупинилася ціла їхня команда. Очевидно, що ніякої небез-

пеки для спортсменів не існувало. Але комуністичне начальство боялося, щоб ухні спортсмени, побачивши життя на заході, не розчарувалися й не скористалися з якогось зручного випадку, щоб вибрати свободу.

Можна думати, що в той час, як спортсмени вільних країн відпочивали, розважалися, знайомилися, зустрічалися, гуляли й розмовляли з іншими спортсменами, совєтські люди мусіли слухати нудні лекції своїх "чемпіонів" про те, як треба перемагати й про те, що совєтський спортсмен не має права програти, а мусить тільки виграти.

Ясно, що після таких "лекцій" вони намагалися за всяку ціну виграти змагання. Коли, наприклад, спортсмен Кузін програв змагання з бігу на лижах на 30 кілометрів, він дуже нервувався і обіцяв виграти змагання на 50 кілометрів. Але начальство не дозволило йому брати участь в цих змаганнях. Може бути, що цим він назавжди зіпсуває свою кар'єру.

B.

Translate the following sentences:

1. She came without her husband.
2. That goes without saying.¹
3. She lives without a cent.
- * 4. I couldn't find her without your help.

---

1. Зрозуміло без слів.

5. We sat opposite each other at dinner.
6. The post-office is opposite the department store.
7. I don't have anything against it.
- * 8. What do you have against him?
- * 9. We were going against the wind and that's why we got cold.
10. Can you give me something for a toothache?
11. Do it for your children's sake.
12. Do it for my sake.
13. They didn't fire him from work because /for the sake/ of his children.
14. A yellow table stood in the middle of the room.
15. Among all these girls there isn't one that's interesting.
16. Among our students, there are many that have a university education.
17. What /is it/ you're talking about?
- * 18. What do you think about his wife?
- * 19. He doesn't know anything about the American school system.
- * 20. I have read an article about the condition of sports in the Ukraine.
21. Do you know that he's going to marry our secretary?
- * 22. I didn't think of that.
23. Have you heard that they will arrive here next month?

СЛОВНИК - VOCABULARY

ама́тор /ч/
ама́тори

amateur, dilettante

атлéт /ч/
атлéти

athlete

бíгун /ч/
бíгуни

runner

блáвий, -а, -е, -i (Adj.)

blond

бокс /ч/

boxing

боксéр /ч/
боксéри

boxer

виграва́ти - виграти (Inf.)

to win

вигра́ло виграп

вигра́ш виграсш

вигра́с виграс

вигра́смо виграсмо

вигра́сте виграсте

вигра́хть виграхть

дистанцíя /х/

distance

заслужений, -а, -е, -i (Past Part.) honored, merited

захóплювати - захопити (Inf.)

to occupy, to seize, to capture,

захóплюю захоплю

to take possession of

захóплюш захопиш

захóплює захопить

захóплюємо захобимо

захóплюєте захобите

захóплюють захоблять

здíбність /х/

ability

ініціатива /х/

initiative

ко́нкíй (Plural)

skates

ко́взаний (Plural)

skates

легкоатлéт /ч/
легкоатлéти

light athlete

ли́жва /х/
ли́жви

ski

ли́жа /х/
ли́жи

ski

молодість /х/		youth
момент/ч/ моменти		moment
навіки	(Adv.)	forever
назавжди	(Adv.)	forever
нервово	(Adv.)	nervously
нервуватися	(Inf.)	to be nervous
нервуєся		
нервуща		
нервується		
нервусося		
нервустеся		
нервуються		
першість /х/		priority, preference
перевага /х/		advantage, preference
перемагати - перемогти (Inf.)		
перемагаю	переможу	to overcome, to master, to defeat,
перемагаєш	переможеш	to overpower, to gain victory
перемагаєс	переможе	
перемагасмо	переможемо	
перемагасте	переможете	
перемагають	переможуть	
перемога /х/		victory
перемоги		
пінг-понг		ping-pong
плівати	(Inf.)	to swim, to float
пліву		
плівеш		
пліве		
плівемо		
плівете		
плівуть		
повністю	(Adv.)	completely, entirely
програвати - програти (Inf.)		to lose
програв	програю	
програєш	програєш	
програб	програб	
програємо	програємо	
програєте	програєте	
програють	програють	

промахуватися	-	промахнутися (Inf.)	to miss (one's aim),
промахуюся		промахнуся	to miss the mark
промахується		промахнється	
промахуємося		промахнемося	
промахуєтесь		промахнетесь	
промахуються		промахнуться	

радість /x/
радості

joy, gladness

ракетка /x/
ракетки

racket

рекордсмен /ч/
рекордсмени

record-holder

рішучий, -а, -е, -і

(Adj.) resolute, decisive

розчаровуватися	-	розчаровуватися (Inf.)	to disappoint
розчаровуюся		розчаруюся	
розчаровується		розчарується	
розчаровується		розчарується	
розчаровуємося		розчаруємося	
розчаровуєтесь		розчаруєтесь	
розчаровуються		розчаруються	

скористуватися

(Inf.) to take advantage, to take
the opportunity, to profit,
to make use

старість /x/

old age

старт /ч/

start

теніс /ч/

tennis

трамплін /ч/

spring-board

чемпіонат /ч/

championship

хокей /ч/

hockey

U K R A I N I A N

Basic Course

Lesson 110

ЧАСТИНА І.

ДІАЛОГ.

А. Ви говорили мені, що на Львівському аеродромі разом із вами служить ваш братич.

Б. Брат.

А. Рідний брат?¹

Б. Двоюрідний.²

А. Що він там робить?

Б. Він льотчик. Командир авіаланки винищувачів.

Раніше служив у парашутно-десантних військах.

А. Зі скількох літаків складається авіаланка?⁵

Б. З трьох.

А. Чи біля вашого аеродрому розташовані парашутні частини?

Б. Парашутистів близько біля нас немає.

А. Чи часто бувають повітряні наліти /нальти/ на ваш аеродром?

Б. Часто. Наш аеродром лежить у прифронтовій смугі.

А. Чи вашим зенітникам часто вдається /щастило/ збивати ворожі аероплатни /літаки/?

Б. Досить часто. Три дні тому збили одного важкого бомбардувальника/бомбовоза/. Він потрапив під перехрестьний вогонь.³

А. Чи ваші зенітники вживають трасуючі кулі?

Б. А як же. Під час наліту /нальту/, коли над аеродромом висять освітлювальні бомби, а кулемети стріляють трасуючими кулями, ми маємо чудову ілюмінацію.

- А. Чи на вашому аеродромі робили посадку літаки з Полтавського аеродрому?
- Б. Позавчора в нас мали вимушенну посадку⁴ три бомбовози. Вони були ушкоджені під час повітряного бою.
- А. Мали значні ушкодження?
- Б. Два - незначні, а в третього загорівся мотор. Однак /однак/ всі літаки приземлилися щасливо.
- А. Звідки вони летіли?
- Б. Вони літали бомбіти каравані ворожих кораблів, що везли боєприпаси в військовий порт.
- А. Які наслідки рейду?
- Б. Про це нічого не знаю.
- А. Чи ваші зенітні батареї замасковані?
- Б. Так. Всі вони вкриті зеленим брезентом.
- А. Який сигнал повітряної тривоги дається у вас?
- Б. Витя сирени. Сирена вис, і всі біжать у бомбоховище.
- А. Як швидко відбувається затемнення?
- Б. Вхіті заходи⁶, щоб затемнення відбувалося за кілька секунд.
-
1. рідний брат /рідна сестра.../ - own brother /own sister/
2. двоюрідний брат /сестра/ - first cousin
3. потрапити під перехре́сний вогонь - to get under the cross-fire
4. зробити посадку /приземлитися/ - to make a landing
зробити /мати/ вимушенну посадку - to make /to have/ a forced landing
5. складатися з - to consist of
6. вжити заходи - to take measure; to see that...

GRAMMAR.Par. 1. The English preposition "after".

The English preposition "after" is translated into Ukrainian as після, за, потім.

Can you see me after
supper?

Чи можете побачитися
зі мною після вечірі?

What happened after
that?

Що сталося потім?

He works after the
same pattern.

Він працює за тим
самим зразком.

Certain expressions with the preposition "after" are translated as follows:

day after day	-	день за днем
to ask after somebody	-	довідуватися про когось
after all	-	нарешті
what is he after	-	чого йому треба
one /two.../ month after	-	через один /два.../ місяці
day after tomorrow	-	після завтра
to look after	-	доглядати, дивитися за...
afterwards)	-	після того
after that)	-	

Par. 2. The preposition "about".

The preposition "about" is translated into Ukrainian as про, приблизно, /майже, коло /блізько/, місце /відносно/.

1. "about" may be rendered by про:

He told me about
Ukraine.

Він розказував мені
про Україну.

2. "about" meaning approximately is rendered by приблизно
/майже/, коло /блізько/:

The lecture lasted about
two hours.

Лекція тривала коло
/блізько/ двох годин.
Лекція тривала приблизно
/майже/ дві години.

3. The expression "How about..." is rendered by як щодо or
як відносно.

How about the book?

Як щодо книги?
/Як відносно книги?/

Certain expressions with the preposition "about" are translated into Ukrainian as follows:

to look about	- дивитися навколо
rumours are about	- ходять чутки /про/
they were about to go	- вони збиралися йти /піти/
what are you about?	- чим ви там зайняті? /що ви там робите?/
look about you	- підивітися навколо себе
to walk about the streets	- ходити по вулицях
he went about four	- він пішов коло /блізько/ четвертої
they quarrel about trifles	- вони сваряться за дурниці
there is something wrong about	- тут щось не так

Par. 3. The preposition "of".

The preposition "of" is rendered in Ukrainian in different ways.

a. with the genitive it denotes:

1. possession:

The tools of the worker.

Інструменти робітника.

The books of Taras
Shevchenko.

Книги Тараса Шевченка.

2. quality:

He is a man of great abilities.

Він людина великих здібностей.

3. cause:

She is sick of these people.

Їй набридли ці люди.
/Вона хвора від цих людей./

b. with the accusative it denotes

1. reason or cause:

She is sick of /with/
pneumonia.

Вона хвора на запалення
легенів.

2. distance:

They live within twenty kilometers of Kyiv.

Вони живуть за двадцять кілометрів від Києва.

3. measure:

He bought a ton of coal.

Він купив тонну вугілля.

Certain expressions with the preposition "of" are translated into Ukrainian as follows:

he is a great lover of music	- він дуже любить музичну
none of them	- ніхто з них
some of them	- деякі з них
all of them	- всі вони /вони всі/
I am tired of work	- я стомаюся від праці
he died of pneumonia	- він помер від запалення легенів

Par. 4. The preposition "instead of".

The preposition "instead of" is translated as замість:

He works instead of
me.

Він працює замість
мене.

Par. 5. The preposition "against".

The preposition "against" is translated as follows:

1. проти:

We fight against
communism.

Ми боремося проти
комунізму.

2. об /in motion/:

He struck against the
wall.

Він ударився об
стіну.

Certain expressions with the preposition "against" are translated as follows:

that is against the rules - це проти правил

against a rainy day - про чорний день

Par. 6. The verb вдатися.

With the verb вдатися the English subject becomes the indirect object in the dative case in Ukrainian.

Мені вдалася ця
робота.

I succeeded in this
work.

As in English, the verb вдатися /to succeed in/ requires a verb following it to be infinitive in form.

Дуже часто мені вдається
ся /мені шастити/ пого-
ворити з нею.

I am frequently lucky
to speak to her.

HOMEWORK.

I. Translate into Ukrainian:

Are you acquainted with my first cousin Stepan? He's a wellknown pilot. I advise you to meet him. Why? Because he's a very interesting person and, besides, he has very important connections in the center /capital/ and he can help you, if you need help. Do you know that they rewarded him for battle merit? He has already received two orders and one medal. He wears them on his chest. During World War II he shot down thirty-six enemy planes and was wounded seven times. After the last time that he was wounded, he had a difficult operation, but afterward he recovered quickly and as early as the following winter he was planning to fly again. For two years he served with the paratroopers. The enemy AAA could not shoot him down a single time, though his plane once was hit /its engine even caught fire/ and he had to make a forced landing. He flew to bomb the AAA, but this was very difficult to do, for the AAA batteries were carefully disguised.

II. Translate the sentences marked by a star in part IV-B.

III. Write 5 sentences, using the following words and phrases:

1. Скрізь.

4. Чимало.

2. Спеціально для вас.

5. Який-небудь.

3. Схожий на.

Translation and Conversation.

А.

Двоюрідний брат Ярослава Коропа - Богдан Ліпа служив льотчиком у авіаланці винищувачів. Влітку 1941 року його авіаескадрилья знаходилася на військовому аеродромі недалеко від міста Львова. Я познайомився з Богданом кілька днів тому у нашому клубі і він розповів мені цікаву історію про те, як почалася війна між Німеччиною й СРСР. Мені також буде розповісти так цікаво, як розповідав Богдан, але в кількох словах це було так.

В червні 1941 року ніхто з радянських людей навіть і не думав, що може бути війни. Правда, до західних кордонів прибували нові дивізії війська, нові танки й авіоплатформи. Але, як знаємо, війна народжується за одній ніч... Так сталося й тоді.

В суботу 21 червня Богдан Ліпа разом з багатьма іншими льотчиками одержав відпустку на 48 годин і побехав до Львова, щоб відвідати своїх знайомих і побувати в кіні та в театрі. На аеродромі залишилося кілька чергових льотчиків, стрільців і механіків. Протягом цілої суботи Богдан гуляв по місту і розважався з родиною Бориса Лепкого. А ввечері приятелі пішли до ресторану, де залишилися аж до пізньої ночі. Ляглі спати вже майже на світанку.

Ралтом якесь дивне витяг розрізalo повітря, щось блиснуло, хоч надвібрі не було ні однієї хмари, а потім ніби сильний грім загримів десь поблизу. Чути булб, як летіли якісь літаки. Через кілька хвилин загриміло десь знбу. Без будь-якого порядку стріляли зенітки. Кулемети брали під перехресяний вогонь тросуючих куль чийсь бомбардувальник, що мабуть відстáв від своєї авіаескадрильї. Бомбардувальник уявя висоту й полетів далі на захід зовсім неушкоджений. Десь далéко за містом в напрямку аеродрому, де стояла авіаланка Богдана Липи, висіли освітлювальні бомби. Високо в небо піднімався густий чорний дим і гострі язикій поблум'я. Булб ясно, що це був ворожий наліт.

Але чий?

Тільки опівдні совєтське начальство офіційно оголосило через радіо, що почалася війна з Німеччиною. Коли Богдан приїхав на свій аеродром він побачив тільки руїни^{*} і попіл. Згоріли цистерни з пальним, ангари, склади боеприпасів і літаки на аеродромі. Ні один літак не піднімався в повітря.

В той день німецька авіація зробила нальоти на всі більші прифронтові міста, а також на міста й на порти з кораблями в глибокому тилу.

Від того часу сигнали повітряної тривоги можна було чути по кілька разів на день і навіть вночі, хоч місто й було в повному затемненні.

* ruins

Translate the following sentences:

1. Come to me after nine.
2. May I see you after supper?
- *3. What happened after that?
4. Will you go after the newspaper?
5. I shall have finished writing my article day after tomorrow.
6. Is there anyone to look after the children?
7. We tried /went/ store after store, but were unable to find what we wanted.
8. Wait until after I come back.
9. The police are after him.
10. What're you talking about?
- *11. They talk about the war.
12. It will take about twenty minutes.
13. I was about to go¹ when he came.
14. The train is about to leave.
15. What about him?
16. His father died of a heart disease.
17. I have never heard of him.
- *18. I've been thinking of this for a long time.
19. What's it made of?
- *20. None of us has ever been there.
21. A few of my things got lost on the way.

---

1. забиратьсяйти

22. Call /phone/ me at a quarter of /to/ eight.
23. I'm ashamed of being so late.
- *24. My house is on the other side of the church.
- *25. Who's the driver of this car?

INTERVIEWING.

1. What are your first name and patronymic?
2. Моє ім'я й по батькові - Кирило Григорович.
1. Where's your home, Cyril Hryhorovich?
2. Я жив у Одесі.
1. You're Ukrainian, aren't you?
2. Так, я українець.
1. I'm glad to meet you. I have never seen a Ukrainian in my life. Tell me, how did you come to our country?
2. Як ви знаєте, в нашій країні, в штаті МаліфORNІЯ, після завтра почнуться олімпійські змагання. От я й приїхав на ці змагання.
1. Don't you say it! Are you a champion?
2. Так, я чемпіон України з плавання.
1. Tell me, are you a professional sportsman, or...?
2. Я не сказав би, що я професійний атлєт. Я студент Одесського університету.
1. Do you have time for sports?
2. Не багато, але маю. Я люблю плавати. Знаєте, у нас на берегах Чорного моря всі люблять плавати. Я багато тренувався і нарішті став чемпіоном.
1. How old are you?
2. Мені двадцять два роки.
1. Tell me, who else came here with you?
2. Зі мною приїхали чемпіон з бігу на коротку віддал, рекордсмен зі стрибків угорбу, чемпіон тенісу та чемпіон боксу в тяжкій вазі.

1. Who's your champion runner /in running/?
  2. Пономаренко. Він установив рекорд з бігу на дистанцію в 500 метрів.
1. I myself am a sportsman. I would like to meet your friends. Would you introduce me to them? Where can I see your champion runner /in running/?
  2. Мені дуже шкода, але ви не можете його бачити зараз. Він хворий, він зламав ногу.
1. I'm sorry for him. Then may be I can see the tennis champion?
  2. Його також не можна бачити; він зламав руку.
1. And how is the boxing champion? May I see him?
  2. Бояся, що ні. У нього розбитий ніс.
1. Whom then may I see?
  2. Нашого начальника. Він не хворий.
1. Well, I've got to hurry. I'll see you tomorrow.
  2. Бояся, що ви не побачите мене завтра. В мене буде боліти голова.
1. Who of you then will take part in the Olympic games?
  2. Не турбуйтеся, ми віддужаємо. Наш начальник є чемпіоном секретної поліції й він знає секрет наших хвороб.

СЛОВНИК - VOCABULARY

авіаланка /ж/	flight
авіаланки	
аероплан /ч/	airplane, plane
аероплани	
беспріпаси (Plural)	ammunition
бомбосховище /с/	shelter
бомбосховища	
брзант /ч/	tarpaulin
брзанти	
вимушений, -а, -е, -і (Past Part.)	forced, constrained
вислів /ч/	expression
вислови	
вити	(Inf.) to howl
вію	
віш	
віс	
вісмо	
вісте	
віть	
віття/с/	howling
вдаватися — вдатися	
вдається	to have recourse, to resort
вдається	
вдається	
двоюрідний, -а, -е, -і (Adj.)	first cousin
ілюмінація /ж/	illumination
ілюмінації	
загорітися	(Inf.) to catch fire, to begin to burn
загоріся	
загорішся	
загоріться	
загоримся	
загорітесь	
загоріться	
замаскovanий, -а, -е, -і (Past Part.)	disguised, camouflaged
затемнення/с/	black-out, darkening
затемнення	

захід /ч/
заходи measures, actions, steps

караван /ч/
каравани caravan

корабель /ч/
кораблі ship

куля /х/
кулі bullet

наліт /ч/
налети raid, air raid

освітлювальний, -а, -е, -і (Adj.) lighting, illuminating

парашутист /ч/
парашутисти parachutist, paratrooper

парашутний, -а, -е, -і (Adj.) parachute, paratrooper's

перехресний, -а, -е, -і (Adj.) cross

порт /ч/
порти port, harbor

посадка /х/
посадка embarkation, mounting, emplaning

приземлюватися - приземлитися (Inf.) to land

приземлююся приземлюся

приземлюється приземлиша

приземлюється приземлиться

приземлюємося приземлимось

приземлюєтеся приземлитеся

приземлюються приземляться

прифронтовий, -а, -е, -і (Adj.) situated near the front

рейд /ч/
рейди raid

рідний, -а, -е, -і (Adj.) native, related

трасуючий, -а, -е, -і (Adj.) tracer

тревога /х/
тревога alarm, alert

ушкоджений, -а, -е, -і (Past Part.) damaged, injured

ушкодження /с/
ушкодження damage, injury

ВІЙСЬКОВІ ВАСЛОВИ	- MILITARY EXPRESSIONS
вимушена посадка/літака/	forced landing
збити літак	to bring (shoot) down a plane
караван кораблів	convoy (caravan of vessels)
парашутна частина	parachute unit
парашутно-десантні війська	paratroops, parachute troops
повітряний наліт	air raid, air attack
повітряний бій	air fight
прифронтова смуга	near-the-front zone
перехрещений вогонь	cross-fire
повітряна тривога	air alarm
сигнал повітряної тривоги	air alarm signal
трасуючі кулі	tracer bullets
освітлювальна бомба	signal flare

PB 7200-5-SB
750-31T

ARMY - ALS - PM, CALIF - 56 - 50 - 970